ТАБАН ЖЭЛЭЙ АЛХАМУУД

Шэнэ табан жэлэй эхилhэн түрүүшын үдэрнүүдhээ хойшо республикымнай колхоз, совхозуудта халуун хүдэлмэриин охин зам бүри хүсэтэйгөөр орьёлон байна. КПСС-эй ээлжээтэ XXIII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөн үдэрhөө үдэр ургэдэнэ. Хонишод, hаалишад, механизаторнууд тодорхой уялгануудые абаад, тэрэнээ бэелүүлэн, эхэ орондоо ажалай бэлэг барихаар зоригжонхой. Табан жэлэй түрүүшын алхамуудай тухай хүдөө нютагуудаар хаа хаанагүй соностоно. Хонин малда «ургаса хуряалга»—түл абалга эхилээд, хонин бүриhөө хурьга абажа, нэгэшье толгой хорожуулангүй түлжүүлжэ байhан түрүүшүүлэй тоо олоншорно. Зуун мянгаад хурьга абаhан ажахынууд бии. Саhа ехэтэй, зэмэрүүн хүйтэн үбэлэй боложо байбашье, малайнгаа үбэлжэлые hайнаар үнгэргэжэ, адууhа малаа үхэл гарзагүй, тобир тарлаар ондо оруулхын, үбэлэйшье үедэ hү, мяха ехээр абахын тула колхоз, совхозууд ехэ оролдолго гаргана. Ерэхэ намар баян ургаса абахаар бэлэдхэл хэгдэнэ. Машина, техникэ заhабаригдана. Сабшалан дээрэ, тарялангай газар дээрэ саhан тогтоогдоно. Шэбхэ зөөгдэнэ. Үhалуулгын түхеэрэлгэнүүд хэгдэнэ. ...шон халяагдана.

Тобшолон хэлэхэдэ, үбэлэй ...э хэгдэхэ зэргэтэй шухала хүдэлмэринүүд хаа хаанагүй үргэн далайсатайгаар бэелүүлэгдэжэ байнхай.

Ингэжэ табан жэлэй дорюун алхамууд эхилбэ. Зүгөөр хэгдэхэ зүйлнэн, бэелүүлэгдэхэ зорилгонууд ехэ. Хараалhан хэмжээ уялгануудаа, урдаа табиhан зорилгонуудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын тула алхамаа бүри хурдадхаха шухала.

Арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбэй ёhоор, 1966 ондо республикын хүдөө ажахын урда нилээд ...зорилгонууд табигданхай. Нүүhа малайнгаа тоо толгойе олошоруулжа, ашаг шэмыень дээшэлүүлжэ, гүрэндэ хүдөө ажахын продукци урда урдынhаа ехээр тушаахаар түсэблэнэ. 1965 онойхитойшье сэнжэ үзэбэл, 1966 ондо hүтэй ехэ мяха, hү, ноохо, олон үндэгэ гүрэндэ худалдахаар халаагдана. Энэ хадаа ойлгосотойшье, зүбшье. Социалис түхэлэй ажахынууд байгааша колхоз, совхозууд үргэн дэлгэр хүгжэлтын замаар урагшаа дабшаха хүсэ шадалтай ха юм. Тиимэhээ эдэнэр жэлhээ жэл бүхэндэ ...бүри ехэ продукци гаргахашье, гүрэндэ худалдахашье зорилготой. «Нёдондо жэлэйхиhээ ...жэлдэ—ехэ продукци, ...жэлэйхиhээ ерэхэ жэлдэ—бүри ехэ продукци гаргаха» гэhэн уряа доро колхоз, совхоз бүхэн хүдэлхэ болоно. Социалис ажахын хүгжэлтын жама ёhон ...мэ.

Хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ талаар табан жэлэй түсэб республикын колхоз, совхоз бүхэндэ хүргэгдэнхэй. Энэ хадаа хубилгагдахагүй, зүгөөр заабол бэелүүлэгдэхэ түсэб болоно. Табан жэлэй түсэбhөө үнгэрhэлэн, манай республика 1968 ондо 90 мянган тонно ороохо, 20 мянган тонно хартаабха, 13 мянган тонно овощ, 20 мянган тонно саахарай свёкло, 42 мянган тонно мяха, 105 мянган тонно hү, 4500 тонно ноохо, 22 миллион үндэгэ бэлдэхэ зорилготой. Энэ хадаа түсэб-гүрэнэй захил байхаhаа гадна, табан жэлэй түсэбэй таhаршагүй шухала түрүүшынь нэгэ хуби мүн. Энээнииие амжалтатайгаар дүүргээ hаа, табан жэлэй түсэб бэелүүлгэдэ бата бэхи hуури табигдаха байhаниинь лабтай. Энэ түсэбөө нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхэ арга боломжо манайда дүүрэн бии.

Тиигэбэшье энэ хадаа зүндөө бүтэхэ хэрэг бэшэ байhаниинь мэдээжэ. Энээниие бүтээхын тулада ехэ юумэ хэхэ, эсэхэ сусахые мэдэнгүй хүдэлхэ, үүсхэл оролдолго гаргаха шухала. Табан жэлэй түсэб бэелүүлэгдэжэ захалба гээшэ. Энээниие колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, колхозник бүхэн, совхозой хүдэлмэришэн бүхэн гүнзэгыгөөр ойлгожо, тэрэниие бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байhанаа ажал ябуулгаараа, хэрэг үйлөөрөө харуулха болоно. Колхоз, совхоз бүхэндэ табан жэлэй түсэб жэл жэлээр тобойтор элиишэлэгдээд, ямар жэлдэ хэды шэнээн ямар продукци гаргахаб, тэрээнhээ хэды шэнээниинь гүрэндэ худалдахаб гэжэ тодорхойлогдоол, хамтын гү, али түлөөлэгшэдэй суглаан дээрэ дэлгэрэнгыгээр хэлсэжэ баталагданхай. Теэд табан жэлэй түсэб тухай, тэрэнэй удха шанар тухай, тэрэниие хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ тухай ойлгууламжын хүдэлмэри олохон ажахынуудта имагтал энээгээр хизаарлагдашанхай гэжэ хэлэхэдэ алдуу болохогүй. Колхозник бүхэн, совхозой хүдэлмэришэн бүхэн өөрынгөө табан жэлэй түсэб мэдэхэhээ гадна, мүн тэрэшэлэн отделениингээ гү, бригадынгаа гү, али фермынгээ, баhа бүхы ажахынгаа табан жэлэй түсэбэй гол шухала даабаринуудые hайн мэдэхэ зорилготой. Энээниие мэдээгүй hаа, тэрэниие бэелүүлхын түлөө ёhотойгоор тэмсэхэнь бэрхэтэй бшуу.

Теэд сэхыень хэлэхэдэ, республикын колхоз, совхозуудта табан жэлэй түсэб тухай ойлгууламжын хүдэлмэри гүнзэгыгөөр, үргэн далайсатайгаар ябуулагданагүй. Олохон колхозникууд болон совхозуудай хүдэлмэришэд ямар түсэбтэй байhанаа, тэрэнээ хэр зэргэ дүүргэжэ ябаhанаа, хэнтэй мүрысөөд, хэнэйнгээ илажа ябаhаниие мэдэнэгүй. Энэ ехэл муу байна. Табан жэлэй эхилээд, тэрэниие бэелүүлхын түлөө тэмсэлэй дэлгэрээд байхада, энэ тэмсэлдэ өөрынгөө оруулха хубитые хүсэд мэдэнгүй hуухын аргагүй.

Энэ асуудалаар колхоз, совхозуудай партийна, профсоюзна, комсомолой организацинуудай урда хүндэтэй зорилго табигдана. Тэдэнэр хадаа ахажынгаа табан жэлэй түсэбтэй олониитэ ажалшадые үргэноор танилсуулха, тэрэнэй удха шанарые ухамайлан ойлгуулха, тэрэниие бэелүүлгэдэ ажалшадые зоригжуулха, социалис мүрысөө ёhотойгоор эмхидхэхэ зорилготой. Аймаг аймагтай, ажахы ажахытай, отделени отделенитэй, бригада бригадатай мүрысөөд, мүрысөөнэйнгөө ябасые шалгалсажа, үрэ дүнгүүдыень гаргажа байха болоно. Теэд иимэ мүрысөөн үшөө эмхидхэгдээгүй байhаар. Энээниие ойрын сагта хаа хаанагүй эмхидхэхэ шухала. Зүгөөр энэ шухала хүдэлмэридэ ёhын тэдыгээр хандажа болохогүй. Шэнэ табан жэлэй түсэб хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхын түлөө социалис мүрысөөн аймаг бүхэндэ, колхоз, совхоз бүхэндэ бодото ёhоор, үрэ дүн, үлзы дээжэ баянтайгаар эмхидхэгдэhэн байха зэргэтэй. Мүрысөөнэй дүн декада, hара, квартал бүхэндэ гаргагдажа, илагшад тодоруулагдажа, тэдэнэй нэрэнүүдэй улаан самбарта аржытар бэшэгдэжэ байхадань урматай ха юм.

Табан жэлэй алхам эхилбэ. Энэ алхамые үдэрhөө үдэртэ хурдадхаха гээшэ колхоз, совхозуудай партийна организацинуудай шухала зорилго болоно.

АЖАЛША БҮЛЫН АМЖАЛТА

«Республикын эрхим хонишон» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ Шойен Намжилов хүртэхэл ёhоороо хүртөө. Тэрэ өөрынгөө хани нүхэр Бальжит Цыбиковатай хонин ажалда арбаад жэлэй хугасаа соо ажаллахадаа нилээд баян дүй дуршэлтэй болоо. Ажалша энэ бүлынхидэй жэлhээ жэлдэ харууhалжа байhан хонидhоо олон хурьга абажа, ехэ ноохо хайшалаад, арад зондоо, нютаг нугынхидтаа магтуулжа байдагтань ажаг hэжэг юун байхаб. Ажахын үнгэрhэн жэлдэшье муу бэшэ үрэ дүн туйлаа. Отарынгаа 546 хонинhоо 552 хурьга абажа, нэгэшье гарза хоролтогүйгөөр тэнжээhэн. Тиихэдэ хонин бүриhөө 3 килограмм 300 грамм ноохо хайшалжа, гүрэндэ тушаагаа.

Шойен Найданович өөрөө звено эмхидхэжэ, хонидтоо бардам хүрэхэ үбhэ тэжээл өөhэдынгөө хүсөөр бэлдэжэ абадаг заншалтай. Энэшье жэлдэ 700 центнер үбhэ бэлдэжэ, хашаадаа зөөжэ асарhан.

Хонидойнь байра харахада жэгтэй, газаа талаhаа хуушаржа, муудашаhаншье hаа, доторнь оруходо яндагар, сэбэр, дулаахан. Эндэ түл абалга түлэг дундаа ябажа байна. Гэнтэ хашаагай үүдэн нээгдэжэ, Бальжит Цыбикова гаража ерэхэдээ, хоёр хурьга тэбэринхэй, ехэл хүхюутэй энеэбхилэн, шанга хоолойгоор: ноехил эхирлэдэг «сагаагшамнай» баhал хоёрые гаргаал даа, тиигэжэ 99 эхэ хониднай 100 хурьга маанадтаа үгэбэ гээшэ гээд дуугарба.

КПСС-эй XXIII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ оролсон, хонин бүриhөө хурьга абажа, гурбан килограмм хахад ноохо хайшалхабди гэhэн уялга абаад, эдэнэр эршэ зоригтойгоор ажаллажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ш. Намжилов.

Д. САМБУЕВ.
фотонь авторай.

Хэжэнгэ.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 23 (11008) | 1966 оной январиин 28, пятница | Сэн 2 мүнгэн

ХОРЁОД ХОНОГТО—4263 ТҮЛ

Зэдын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишод январь hарын үнгэрhэн хорёод хоногой туршада 4263 толгой хурьга абажа, аймаг дотороо түрүүшүүлэй зэргэдэ оролсобо. Колхозой ахалагша хонишод И. Согонов, И. Юдин, М. Юдин гэгшэд бултанай дундаhаа эрхим амжалтатай. Эдэнэр тус тустаа 408—460 толгой хүрэтэр хурьгадые абаад байна.

Шэнэ түлөө гарзагүйгөөр тэнжээхын тула эдэнэр колхозойнгоо зооветмэргэжэлтэдтэй зүбшэжэ, хурьгадайнгаа хойноhоо харууhа hайнаар эмхидхэнэ.

А. МОДОНОВ.

Коммунист Степан Трифонов 1-дэхи СМУ-гай түрүү шулуушадай нэгэн юм. Коммунис ажалай ударник. Мүнөө КПСС-эй XXIII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, үдэрэйнгөө нормо хододоо үлүүлэн дүүргэжэ байдаг.

А. ШУЛУНОВОЙ фото.

КПСС-эй XXIII СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

ҮНДЭР УРГАСЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛ

Трактор агтын аялга эртэ үглөөнhөө нэержэ, ажалай эхилhэн дохёо тэмдэг тосхоной ажалшадта мэдүүлhэндэл холо ойгуур сууряатуулна. Иимэ эртэ бодогшоднай гэхэдэ, Хяагтын совхозой трактористнууд Борис Асеев, Улан Занданов, Андрей Юмтаров, самосвал машинын жолоошод Алексей Мостовской, Владимир Асеев гэгшэд сабшалан дээрээ наг шэбхэ зөөжэ эхилhэн механизаторнууд байгаа. Мүнөө эдэнэр сабшалан дээрээ 1100 тонно наг шэбхэ зөөжэ гаргаад байна. Тракторай тэргэ, машинада наг шэбхэ ашахаар эльгээгдэhэн Михаил Жамбалов, Алексей Буянтуев гэгшэд hаатабаригүйгөөр хүдэлмэрее хэжэ, саг соонь машина, тракторнуудые аян замдань ябуулна.

Совхозой үнинэй механизаторнуудай нэгэн Виктор Михайлович Немчиков, луговодуудай звеное даагша Виктор Тагаев гэгшэд сабшаландаа тошо халяана. Үнгэрhэн—гурбан долоон хоногой туршада эдэнэр 200 гаран гектар талмайда тошо халяагаа. Совхозой хоёрдохи отделениин Хираагнай бригадынхид эдэ үдэрнүүдтэ шадамар бэрхээр ажаллажа гараба. Мүнөө эдэнэр дүн хамтадань 100.000 кубометр тошо халяагаад байна.

П. КАЗАНОВ.

ЭМХИТЭЙГЭЭР ЭХИЛЭЭ

Читканай эхэ хониной отарада ерэхэдэ, байра байдалынь дулаалаатай, хорёо хуhамаг соонь үбhэ, hолоомон яhала ехэ харагдаха. Эндэ ахалагша хонишон Михаил Агафоновой даадаг отара үбэлжэнэ. Эдэнэр шэнэ жэлэйнгээ түл абалгада бүри дулаан байхаhаа бэлдэhэн. Нэн түрүүн хурьгадайнгаа байра сагаадажа, сэбэрлэhэн, электрын гэрэл оруулhан юм. Нялха малдаа дэбдихэ хохир, эдюулхэ хоолшье элбэгээр бэлдээ.

Январиин эхинhээ Михаил Агафоновой отарада хурьгад «адхаржа» байнхай. hүүлэй мэдээгээр эндэхи отарада зуугаад хурьгад абтаа. Февраль-март hаранuудта үшөө 250 хонин хурьгалхаар хараалагдана. Читканай бригадын хонишод мүнөө жэлдэ зуун хонин бүриhөө 95-hаа доошо бэшэ хурьга абаха уялгатай.

Михаилтай суг хүдэлдэг Николай Кожевин, Семён Шелковников гэгшэд хэдэн жэлэй дүршэлтэй болонхой хонишод юм.

Түл абалгаяа эмхитэйгээр эхилhэн Михаил Агафоновой даадаг отарынхид нэгэшье хурьга гарзада оруулангүй партиин XXIII съездые угтахаар зоригжонхой.

Б. ГАРМАЕВ.

Баргажанай совхоз.

ЭДЭНЭРЭЙ ҮГЭ БАТА

Кировэй нэрэмжэтэ заводой хүдэлмэришэд КПСС-эй XXIII съездын хүндэлэлдэ абаhан уялгаяа заатагүй дүүргэхын түлөө шангаар тэмсэнэ.

Түмэр амhарта, оро, бусад хэрэгсэлэй шанар эрид hайжаруулха, продукциин өөрынь үные хямдаруулха—заводой үйлэдбэриин гол зорилго болонхой.

Металл болон материал арьбалха талаар Москва, Ленинградай хидай үнэтэ үүсхэл тус заводой цехүүдтэ дары дэмжэгдээ hэн.

Продукциингаа хэмжээе дээшэлүүлхын зорилгоор заводой дирекци онhожоруулагдаhан хэдэ хэдэн түхеэрэлгэ, шэнэ конвейер үйлэдбэридөө нэбтэрүүлээ. Техническэ дэбжэлтын талаар абтаhан шухала хэмжээнүүдэй ашаар продукциинь ассортимент нилээд олошорhон, шанарыншье hайжарhан байна. Тус заводой тамгатай амhартанууд хүршэ областьнуудта элбэгээр эльгээгдэнэ.

Заводой үнинэй хүдэлмэрилэгшэд Ф. Фомин, У. Степанова, И. Никаноров болон бусад эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллана. Түрүүшын кварталай туршада 100 тонно элдэб металл арьбалха уялгаяа муу бэшээр дүүргэжэ байна.

Н. ХАЗАГАЕВ.

ИКП-гэй XI СЪЕЗД ДЭЭРЭ М. А. СУСЛОВАЙ ХЭЛЭhЭН ҮГЭ

КПСС-эй делегациие толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, секретарь М. А. Суслов ИКП-гэй XI съезд дээрэ, январиин 26-да үгэ хэлэжэ, Италиин аха дүү компартиин XI съездэ, бүхы итальян коммунистнуудта Советскэ Союзай коммунистнуудай, бүхы совет арадай зүгhөө дайшалхы халуун амаршалга хүргөө.

Уласхоорондын оршон байдалай зарим зэргээр шахардуу боложо байhан үедэ танай партиин съезд боложо байна гээд М. А. Суслов мэдүүлээ.

Вьетнам арадта эсэргүүгээр США-гай ээрхэг түримхэй этэгээдүүдэй hүжэрөөhэн гэмтэ муухай дайн байлдаан, Доминиканска Республикада эсэргүү интервенци, Латинын Америкын, Африка, Азиин оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсалга, бусад ээрхэг түримхэй ябуулганууд Америкын империализмын холын зорилготой hанаашалганууд тухай гэршэлжэ үгэнэ. Үhөө нэхэлэ зорилгонууд тухайгаа, ядерна зэбсэгтэй болохо өөhэдынгөө эрилтэнүүд тухай мүнөө элитээр мэдүүлдэг болоhон Германиин милитаризмые США-гай ээрхэг түримхэй этэгээдүүд урмашуулдаг, дэмжэдэг байна. Советскэ Союз, бусад социалис оронууд, бүхы арадууд—хамагай түрүүндэ Европын арадууд—Европын түб дунда ээрхэг түримхэй ябуулгын шэнэ гуламтын hэрэлтэй эбсэжэ шадахагүй, эбсэхэшьегүй.

Америкын империализмын зэрлиг муухай ээрхэг ябуулгада эсэргүүсэн баатарлиг тэмсэл хэжэ байhан аха дүү вьетнам арадые Советскэ Союз али бүхы талаар дэмжэнэ гээд М. А. Суслов саашань хэлээ. Вьетнамай Ажалшадай партитай, Вьетнамай Демократическа Республикын правительстватай үгэсэ ойлголсоhоной нойнгоо ёhоор өөрыгөө хамгаалха шадабаряа бэхижүүлгэдэнь Вьетнамда манай орон илангаяа hүүлшын жэлдэ горитой туhаламжа үзүүлээ. Аха дүү вьетнам арадай үмэнэхи интернациональна уялгаяа совет арад дүүргэхэ!

Удаань, Советскэ Союзда коммунис общество байгуулгын зарим асуудалнуудта КПСС-эй делегациие толгойлогшо тогтоо, 1964 оной эсэстэ, 1965 ондо болоhон КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдэй удха шанарые тусгаар онсолон тэмдэглээ.

Уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй тон томо отрядуудай нэгэн бологшо танай парти эдэ үдэрнүүдтэ 45 жэлэйнгээ алдарта ойе тэмдэглэхэнь, энэ ой баhа нэгэ гайхамшагта үдэртэй—Антонио Грамшиин түрэhөөр 75 жэлэй ойтой тохёолдохонь.

Италиин Коммунис партиин дабажа гараhан зам хүнгэхэн бэшэ юм. Тэрэ хорин жэлэй турша соо нюуса байдалда байжа, фашис мүрдэлгэ хашалтада дайрагдадаг hэн. Италиин коммунистнууд сүлөөрэлгын алдарта хүдэлөөнэй гол хубинь байhан юм. Энэ хүдэлөөн элдэб ушарнуудаар баялиг Италиин түүхын гайхамшагта хуудаhаниинь болоно. Оронойхүгжэлтые зогсоон доройтуулхые оролдоhон хархис этэгээдүүдэй hэдэлгэнүүдые hүүлэй жэлнүүдтэ таанад нэгэтэ бэшэ сухарюулан сохиhон байнат. Зүгөөр итальян болон уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагшад — Антонио Грамши болон Пальмиро Тольяттиин байгуулhан Италиин компарти марксизм-ленинизмын тугые, демократиин болон социализмын түлөө революционно тэмсэлэй тугые бүхы бэрхэшээл соогуур дээрэ үргэн ябажа гараа, дээрэ үргэжэ ябаhааршье.

Ангиин болон монополинуудта эсэргүү тэмсэлэй шэнэ түхэл маягуудаар, онол аргануудаар хүдэлмэришэнэй хүдэлөөе танай парти баяжуулаа. Парламентын болон муниципальна hунгалтануудта, ажалшадай материальна байдал hайжаруулхын түлөө, тэдэнэй демократическа эрхэ сүлөөе үргэдхэхын түлөө тэмсэлдэ танай партиин hүүлшын жэлнүүдтэ туйлаhан амжалтануудаар совет хүнүүд баясадаг.

Тохёолдоод байhан оршон байдал хадаа бүхы революционно демократическа хүсэнүүдэй нэгэдэмэл ябуулга хэхэ, хамагай түрүүндэ дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй зэргын нягта жагсаалтай байха тухай эрилтэ табина гээд М. А. Суслов түгэсхэлдөө хэлээ.

Олон шалгалтануудые барижа гараhан, тоолошогүй олон бэрхэшээлнүүдые дабаhан уласхоорондын коммунис хүдэлөөн оролдосотой шангаар хүдэлмэрилжэ, марксизм-ленинизмын болон пролетарска интернационализмын бата бэхи үндэhэ hуурида түшэглэн өөhэдынгөө зэргэнүүдэй нягта жагсаалые хангажа шадаха гэжэ таанадтай хамта бидэнэр үнэмшэн этигэнэбди.

ИКП-гэй XI съездэ КПСС-эй ЦК-гай эльгээhэн амаршалгын бэшэгэй текстые советскэ делегациие толгойлогшо уншаа.

Совет коммунистнууд аха дүү итальян хүдэлмэришэн ангиин дайшалхы манлай, олониитэ ажалшадай бүгэлэндэ мэдэгдэhэн хүтэлбэрилэгшэ аха дүү итальян компартиие амаршална. Италиин компарти хадаа олониитын тон томо парти, өөрынгөө оронoй политическэ ажабайдалдахи шухала хүсэн болоно гээд энэ документ соо хэлэгдэнэ.

Империализмын ээрхэг түримхэй ябуулгануудта эсэргүүсэн, оронoй бэеэ даанхай, амгалан ёhоной гадаадын политикын түлөө, дэлхэйн термоядерна дай зайсуулхын, бүхы арадуудай аюулгүй байдал хангахын түлөө, ондо ондоо социальна байгуулалтатай гүрэнүүдэй эбхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гол ёhонуудые бэелүүлхын түлөө тэмсэдэг Италиин демократическа хүсэнүүдые итальян компарти толгойлжо ябадаг.

Италиин ажалшадай шухала аша туhын түлөө, өөрынгөө арадай социалис ерээдүйн түлөө тэмсэлдэ шэнэ амжалтануудые туйлахыень итальян коммунистнуудта КПСС-эй ЦК өөрынгөө амаршалга соо хүсэhэн байна.

М. А. Сусловай хэлэhэн үгэ ехэ анхаралтайгаар шагнагдаа, нэгэтэ бэшэ шанга альга ташалганууд болоо.

(ТАСС).

ЭРЭЛХЭГ ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ

Замай автобусой гэмтэлгые зайсуулхадаа, эрэлхэг зориг, габьяа гаргаhанайнь түлөө СССР-эй Транспортна барилгын министерствын проектно-бэдэрэлгын хүдэлмэриин главна управлениин автобазын жолоошон Митрофанов Михаил Николаевичые (наhа бараhан) СССР-эй Верховно Соведэй Президиум Ленинэй орденоор шагнаа.

* *

Үнгэрhэн жэлэй декабриин үдэрнүүдэй нэгэндэ М. Митрофанов ашаанай машинаар автобазаяа бусажа ябаа. Москва шадарай Люберцы городые үнгэрөөд ябатараа, замай автобусой хадын ташалан руу аалиханаар мухарин, арба метр гүнзэгы саб жалгада ойртожо ябахыень Михаил гэнтэ адаглан харажархёо. Иимэ ушар юун дээрэhээ болоhон байгааб гэхэдэ, эрид уруудангы газарай эхиндэ автобусой жолоошон машинаяа харууhагүйгөөр орхижорхиhон байгаа.

М. Митрофанов тэрэ дороо шиидхэбэри гаргажа, автобусые ахижа гараад, тэрэнэй зам дээрэ өөрынгөө ашаанай машиные хүндэлдүүлэн табяа. Тэрэ дороо эрэлхэг зорилгото жолоошон автобусой хажууда гүйжэ ерээд, кабиныень нээхэ гэхэдэнь, тэрэнь тайлдажа үгтөөгүй. Тиихэ үедэнь саhан соо томо шулуунай хэбтэхэнь харагдаба. Митрофанов энэ шулууе мухарюулан, автобусой мөөр доро табижа үрдеэл, угаа ехэ хүсэлэл гарган тэрэ шулуугаа барhан байна. Автобус жалгаhаа жааха хадууран мухарихадаа зам дээрэнь хүндэлэн табигдаhан ашаанай машинада тулажа зогсоо. Автобус соо hуужа ябаhан 50 пассажирай ами наhан абарагдаа.

Энэ тэнсүүригүй тулалдаанай үедэ Михаил Николаевич Митрофанов баатарай үхэлөөр наhа бараа.

(ТАСС).

Аха үетэнэй баатарлиг заншалаар хүмүүжүүлхэ

МОСКВА, январиин 26. (ТАСС). Аха классуудай hурагшадые хүмүүжүүлгэдэ зорюулагдаhан бүхэсоюзна конференци Ленинскэ хадануудта, Москвагай Пионернүүдэй ордон соо мүнөөдэр нээгдээ. Конференцидэ хабаадагшадай дунда—багшанар, ВЛКСМ-эй ЦК-гай болон РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын хүдэлмэрилэгшэд, РСФСР-эй Педагогическа наукануудай академиин эрдэмтэд, партийна, ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд бии. Аха үетэнэй баатарлиг болон ажалай заншалнуудаар залуушуулые бүри hайнаар хүмүүжүүлхэ асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэнэ.

Совет-Вьетнам хани барисаанай бүлгэмэй конференци

МОСКВА, январиин 26. (ТАСС). Совет-вьетнам хани барисаанай бүлгэмэй бүхэсоюзна хоёрдохи конференци мүнөөдэр Москвада нээгдээ. Конференцидэ хабаадагшад найман жэлэй хүдэлмэриин дүнгүүдые хоёр үдэрэй турша соо зүбшэн хэлсэхэ, шэнэ правлени hунгаха байна.

Вьетнам-совет хани барисаанай бүлгэмэй зүгhөө Москва ерэhэн делегаци, ДРВ-гэй хэрэгүүдээр Советскэ Союзда байдаг саг зуурын этигэмжэтэ Ле Чанг, Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронтын саг үргэлжын түлөөлэлгын зургаание толгойлогшын орлогшо Нгуен Ван Донг, бусад вьетнам нүхэд конференци дээрэ байлсаа.

Армида эрхим hайн hэльбэлтэ

СССР-эй ДОСААФ-ай ЦК-гай пленум

МОСКВА, (ТАСС-ай корр.). Арми, авиаци болон флодто туhалха бүхэсоюзна hайн дуранай бүлгэмэй Центральна Комитедэй V пленум январиин 25-да нээгдээ. Энээнэй хүдэлмэридэнь ДОСААФ-ай республиканска, хизаарнууд болон областьнуудтахи комитедүүдэй, оборонно бүлгэмэй, хотын, районно хэдэ хэдэн эхин эмхинүүдэй түрүүлэгшэнэр хабаадана.

Залуушуулые оронойнгоо Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ алба хэхээр бэлдэлгын хэрэг улам hайжаруулха хэмжээнүүд тухай СССР-эй ДОСААФ-ай ЦК-гай Түрүүлэгшэ, Советскэ Союзай Герой, армиин генерал А. Л. Гетман элидхэл хэбэ.

Мүн оборонно бүлгэмэй эмхинүүдэй ажал ябуулгадахи дутуу дуданануудые зайсуулха хэмжээнүүд тухайда ДОСААФ-ай ЦК-гай Түрүүлэгшын орлогшо генерал-майор А. И. Скворцовой элидхэл сонoсогдоо.

Пленумэй хүдэлмэридэ СССР-эй Оборонын министрэй орлогшо армиин генерал В. А. Пеньковский, Советскэ Союзай маршал К. К. Рокоссовский, ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретарь А. К. Визиров болон бусад хабаадана.

Республикын модо бэлэдхэлэй промышленностиин мастернуудай зүблөөн

Республикын ой модоной промышленностиин мастернуудай зүблөөндэ хабаадагшад забһарлалгын үедэ хөөрэлдэжэ байна.
Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ЗОРИҺОНДОО ХҮРЭХӨӨР ДАБШАЯЛ!

Үнгэрһэн долоон жэлэй туршада «Забайкаллес» комбинат оронойнгоо арадай ажахыда хахад миллионһоо дээшэ кубометр модо дутуу үгэбэ. Гансахан 1965 ондо хэрэгсэлэй 203 мянган кубометр модон дутуу үгтөө.

Шэнэ жэлдэ комбинадай модо бэлэдхэхэ түсэб урда жэлэйхиһээ 275 мянган кубометрээр дээшэлүүлэгдэбэ. Хэрбээ комбинадай предприятинуудай бодото дээрээ туйлаһан хэмжээнһээ энэ жэлэй түсэбые тогтоохо болоо һаа, 478 мянган кубометрээр дээшэлхэ байгаа...

Модо бэлэдхэлэй промышленностиин мастернуудай зүблөөн дээрэ «Забайкаллес» комбинадай главна инженер **А. И. Кораблевой** хэһэн элидхэл соОһоо абтаһан эдэ тоо, баримтанууд республикымнай модо бэлэдхэлэй промышленностиин үйлэдбэридэ ямар бэрхэшээлэй тохёолдоод байһаниие гэршэлэн харуулна. Үйлэдбэриин доодо шатын командирнуудтай үнгэргэгдэһэн энэ зүблөөн гээгдэлдэ ороод байһан энэ ушарые зүбөөр шиидхэхэ хэрэгтэ туһалха байһаниинь мэдээжэ.

Зүблөөндэ хабаадагшад юун тухай хэлсээ гээшэб?

Баргажанай леспромхозой Гусиха гэжэ участогай мастер нүхэр **Меньшиков** түрүүлэн үгэ абаба. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг коллектив үнгэрһэн жэлдэ 2,5 мянгаһаа дээшэ кубометр модо түсэбһөө гадуур бэлэдхэһэн байна. Участогайнь бага комплексно бригаданууд үйлэдбэриин түрүү арга болохо нарин зүрүүдаар модо отолно.

Нилээд удаахан гээгдэжэ ябаһан Шулуутайн леспромхозой Бэшүүрэй участок жэлэйнгээ түсэб түрүүшынхеэ дүүргээ. Энэ амжалта тухай хэлэхэ зуураа, мастер нүхэр **Таюрский** ехэ багсаар модо ашаалха арга хэрэглэжэ, ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлэн, олонхи бригадануудай һара бүридэ 2 мянгаһаа доошо бэшэ кубометр модо бэлэдхэдэг болоһые тэмдэглээ.

Хандагатайн леспромхозой Ехэ-Горхоной пунктда модо бэлэдхэхэ газар уридшалан түхеэрэгдэнэ, модо ашалга дээрэ ехэ багса хэрэглэдэг болообди гэжэ мастер нүхэр **Жапов** хэлээ.

Эдэ хүнүүдэй хэлэһэн үгэһөө нэгэ асуудалай зүб шэглэлтэй байһыень ойлгожо ядахаар бэшэ байгаа: түрүү технологи үйлэдбэридөө нэбтэрүүлһэн коллективүүд заатагүй амжалта туйлана. Мүнөө болоод байхада, модо бэлэдхэлые нарин зүрүүдаар ябуулха, модо ашалга дээрэ ехэ багса хэрэглэхэ талаар ажалай түрүү дүй дүршэлые хэрэглэхэ тушаа асуудалаар леспромхозуудай хүдэлмэришэдэй дунда ямаршье арсалдаан гараха болинхой. Гэбэшье олонхи мастерска участогуудта модо бэлэдхэхэ хүдэлмэри технологическа заабариһаа хазагайруулагдана, түрүү технологи удаанаар нэбтэрүүлэгдэнэ гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэхэ баатай болоо. Ямар нэгэн алдуу эндүүгээр «олохон участогуудта» гэжэ хэлэгдээгүй. Үнэхөөрөө тиимэ гээшэ. Түрүү дүй дүршэл, шэнэ технологи бүгэдын шадабари болгохын түлөө ехэ ажал хэхэ, оролдолго гаргаха аад, олохон мастернууд муртэй юумэ хэдэггүй ха юм. Энэл шалтагааһаа боложо, зарим леспромхозуудай түсэбэй дүүргэлтын талаар ехэхэн гээгдэлтэй ябана.

Хандагатайн леспромхозой нүхэр Кудряшовой бригада анха түрүүн һара бүхэндэ 2 мянгаһаа доошо бэшэ кубометр модо бэлэдхэдэг болоһон байгаа. Ушарынь гэхэдэ, үйлэдбэридөө шэнэ арга хэрэглэһэн байгаа бшуу. Мүнөө һара бүридэ 1500—2000 кубометр модо бэлэдхэдэг бага комплексно 44 бригада, 2 мянгаһаа дээшэ кубометр модо бэлэдхэдэг 12 бригада тоологдоно. Гэхэтэй хамта, ушөө 193 бригада түс түстаа һара соо 1500 кубометр модо бэлэдхэжэ шаданагүй. Тиихэдэ 70 бригада 1000 кубометрэй хэмжээндэ ушөөл хүрэжэ ядаһаар.

Юун дээрэһээ иимэ байдал тохёолдоно гээшэб? Сэхыень хэлэхэдэ, зарим мастернуудай хуушанайнгаа гүрим орхижо, үйлэдбэриин түрүү дүй дүршэл халан абанагүй, шэнэ техникэ муугаар хэрэглэнэ. Хэрбээ «Забайкаллес» комбинадай бүхы бага комплексно бригаданууд һара бүридэ 1500 кубометр модо бэлэдхэдэг болоо һаа, ямар ехэ амжалта туйлагдаха байгааб? Эгээл доодо захаар абахада, комбинат аяар миллион кубометр модо ехээр бэлэдхэдэг болохо бшуу! Богонёор хэлэхэдэ, бүхы арга боломжоёо энэ тоо, баримта соо бэдэрхэ хэрэгтэйл!

Леспромхозуудай бодото байдал тухай байһан сооньхөөрэлдөө. Аляанданьшье элдэб бэрхэшээлнүүд бии. Зүблөөн дээрэ мастернуудай хэлэһэн үгэнүүдые баримта болгон хараябди. Шулуутайн леспромхозой мастер нүхэр **Таюрский** автотранспортын дутамаг дээрэһээ модо бэлэдхэлгэдэ һаад ушаруулагдана гэжэ хэлээ. Хориин леспромхозой мастер нүхэр **Жибарев,** Хүрбын леспромхозой мастер нүхэр **Бохиев** гэгшэд баһал иимэрхүү дутагдалнуудые дурдаһан байна.

Мастерска участогуудай ажалай амжалта ба гээгдэлдэ ороһон ушарые элдэб шалтагаанаар тайлбарилжа болохо. Хэрбээ «Забайкаллес» комбинат тэдэнэй эрилтые нэгэ доро хангажархёо һаань һайн лэ байгаа. Теэд тиимэ арга боломжо үгы ха юм. Тиимэ һэн тулань, участок бүхэнэй байдалые ами аминдань хараа һаа дээрэ ха.

Республикымнай леспромхозуудта техникын бүтээсэ багатайгаар, муугаар ашаглагдадаг байһаниинь мэдээжэ. Жэшээнь, Шулуутайн леспромхоздо модо шэрэдэг машинануудай сүүдхэ соо ашаглагдаһан коэффициентые абахада 0,53, Худанай леспромхоздо орьойдоо 0,49 болоһон байна. Машинануудые һайнаар ашагла... ямар арга бииб гэбэл, модо ш... рэлгые олон халаанда эмхидха... хэрэгтэй.

Модо таллуулдаг тракторну... тухай хэлэхэ болоо һаа, бай... иимэрхүү дутагдалнуудтай. Ха... дагатайн леспромхозой соло... бригадир нүхэр Кушнаренко... бригада хоёр халаанда хүдэлм... рөө эмхидхэһэнэй ашаар үнгэ... һэн жэлдэ 35 мянган кубоме... модо бэлэдхэжэ рекорд туйла... Теэд эндэ тиимэ гайхалтай юум... үгы ха юм. Бригада бүхэн мо... таллуулгые хоёр халаанда эмхи... хээд байбал, иимэ амжалта туйла... ха гүйсэд аргатай. Гэбэшье нүх... Кушнаренкын дүй дүршэлые ... лан абагшадай тон үсөөхэн бай... ниинь гэмшэлтэй.

Зүгөөр модо бэлэдхэлэй хүдэ... мэриие хоёр халаанда эмхидхэх... тула автомашинануудта дула... гараж, заһабари хэхэ нүүдэл ма... терской, гагнууриин агрегат, хү... дэлмэришэдтэ халуун эдеэн х... рэгтэй гээшэ. Тиихэдэ бригад... ямаршье гэшүүн нүгөөдынгөө хэ... дэг ажалые һэлгэн абажа шада... ёһотой. Эдэ бүгэдые бүхы дээрэ... нэрлэхэ болоо һаа, ажалай эмхи... хэл ха юм даа. Элдэбхи үүсхэлтэ... шадамар бэрхэ мастер ажал... энэ эмхидхэлые зүбөөр табин, ам... жалта туйлана. Бодото байд... дээрэ абахада, зарим мастерну... ажалайнгаа гол уялгые мартаж... ондоо асуудалаар сагаа барад... гээшэ.

Мастернуудай энэшье зүблөө... дээрэ нэгэ иимэ ушарые анх... рангүй байхын аргагүй байга... Ендэр дээрэһээ үгэ хэлэһэн ма... тер бүхэн комбинадай хүтэлбэри... лэгшэдтэ хандан, машина, техни... кын запчасть, трос, түлишэ гэ... мэтэнүүдые эрихэһээ бэшэ онд... юумэ хэлээгүй. Тэдэнэй иигэ... хэлэхэнь зүбтэй. Юуб гэхэд... леспромхозуудай мастернууд аж... лай эмхидхэлшэд байхынгаа оро... до, элдэб хэрэгсэлнүүдые бэлэ... дэг, хангадаг хүдэлмэрилэгш... болошонхой. Энэ гүримые эд... болюулжа, өөһэдынь уялгата хү... дэлмэридэ бүхы анхаралые... хандуулдаг болохо тушаа бодож... үзэхөөр болоо.

А. МИТНИКОВ,
манай корр.

ПАРТИЙНА ХРОНИКО

ҺАЛБАРИ БАРИМТАЛАН...

КПСС-эй манай райком колхоз, совхозуудай отделени, бригадануудай партийна эхин организацинуудай секретарьнарай хоёр үдэрэй семинар үнгэргэбэ. Түс семинарта хабаадагшад ажахын, партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэридэ хабаатай асуудалнуудаар элидхэлнүүдые шагнаба.

Партиин райкомой секретарьнар нүхэд Иринчеев, Шикуло, Анцифиров гэгшэд 1965 оной ажахын жэлэй дүн ба отделени, бригадануудай партийна эхин организацинуудай саашанхи зорилгонууд тухай, партиин ургалта ба залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлгэ тухай, соёл сурталай хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ тухай элидхэлнүүдые хэбэ.

Партийна суглаанда бэлдэлгэ, тэрэниие үнгэрэлгэ, партийна хэрэг хүтэлбэрилгэ тушаа заабаринууд үгтэһэн байна. Уласхоорондын байдал тухай лекци КПСС-эй обкомой лектор нүхэр Тыхешкин уншаба.

Удаань секретарьнар Ивалгын туршалга-үйлэдбэрилгын ажахын гурбадахи отделени ошожо, тэндэхи партийна организацин ажал ябуулгатай танилсаба. Партийна ударидагшын уншахада таарамжатай номуудые суглуулжа, бишыхан библиотекэ бүридүүлжэ, секретарь бүхэндэ барюулагдаа. Мүн семинарай болоһон газарта «Партийна организациин секретариин булан» эмхидхэгдээ.

Эсэстэнь буряадай гүрэнэй оперо, баледэй театрта бүгэдөөрэн ошожо, шэнэ зүжэг хараһан байха юм.

Иимэрхүү гуримтайгаар һаяар аймагай предприяти болон эмхи зургаануудай партийна эхин организацинуудай секретарьнарай семинар үнгэргэгдэхэнь.

М. РЫЖАКОВ,
партиин Улаан-Үдын райкомой таһагые даагша.

ТАҺАЛГАРЯАГҮЙГӨӨР

Партийна ударидагшадай мэргэжэл шадабари, эрдэм мэдэрэлые дээшэлүүлхын, партийна хүдэлмэриин дадал дүршэлдэ һургахын түлөө КПСС-эй райком анхаралаа онсо хандуулна. Һүүлэй үедэ түсхай табигданхай түсэбэй ёһоор хирэ-хирэ болоод лэ партийна эхин организацинуудай секретарьнарай һуралсал үнгэргэжэ байна. Тэрэнэй жэшээгээр томо томо парткомуудшье өөһэдынгөө дэргэдэ мүн һуралсал эмхидхэнэ.

Мэнэ һая Хори тосхондо ээлжээтэ семинар зарлагдажа, тэндэ совхозуудай, леспромхозуудай, тэрэшэлэн эмхи зургаануудай партийна эхин организацинуудай секретарьнууд уригдаба.

1965 оной ажахын жэлые ямар үрэ дүнтэйгөөр үнгэргэһэн тухай, мүнөө жэлэй зорилгонууд тухай мэдээсэл аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Рыбдылов хэбэ. Партийно-эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэриие ударидан ябуулха, комсомолой болон профсоюзай организацинуудые хүтэлбэрилхэ, арадай хиналтын ажал ябуулгые эмхидхэхэ тухай асуудалаар КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр Елдинов, партиин райкомой таһагуудые даагшанар нүхэд Трунев, Бальжиров, аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Егоров, ВЛКСМ-эй райкомой секретарь нүхэр Найданов гэгшэд лекцинүүдые уншаһан байха юм.

Семинарай һүүлдэ секретарьнар партийна хүдэлмэри эмхидхэхэ талаар дүй дүршэл тухайгаа хөөрэһэн, ажаглалта дурадхалнуудые оруулбад. Энэ хөөрэлдөөндэ Хориин, Хүртэйн ба Хүрбын леспромхозуудай, Үдын совхозой 2-дохи отделениин партийна организацинуудай секретарьнар нүхэд Болдырев, Машанов, Токарев, Дамбажапов гэгшэд хабаадаба.

Түс семинарта аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй таһагуудые даагшад, аймагай ажахын, соёл культурын, мүн бусад хүтэлбэрилхы эмхи зургаануудай харюусалгата тушаалтад байлсаба. Тэдэнэр секретарьнарай хэһэн шүүмжэлхы ажаглалта, эрилтэ болон дурадхалнуудта харюу үгэһэн зэргэтэй.

Н. ГАЛДАНОВ.

Социалис мүрысөөндэ илагшадта магтаал

ТАНИЛСАГТЫ: НҮХЭР МАТУРОВ!

— Матуров Василий Васильевичые бэдэрнэ гүт? Байза, тэрэ мүнөө хүдэлхэ ёһотой һэн. Доодо дабхарта орогты даа, будалгын цехтэ ажалладаг байха, — гэжэ нэгэ эхэнэр харюусажа, цехтэ орохо үүдэ заажа үгэбэ.

— Василий Васильевич энэ халаанда хүдэлхэ аад, мүнөө һаяхан амархаяа гэртээ ошобо. Гурбадахи халаанай «һүниин директор» байгаа, — гэжэ отделениин хүдэлмэришэд хэлээ. — Бидэнэр хэниие иигэжэ хэлэнэбибди гэжэ һонирхоно гүт? Фабрикын хүдэлмэришэд гурбан халаанда ажалладаг гэжэ мэдэнэ бэзэт. Һүниин халаанай хүдэлмэриин түлөө харюусадаг мэргэжэлтые бидэнэр манай «һүниин директор» гэжэ нэрлэнэбди,—гэжэ хүдэлмэришэдэй нэгэн тайлбарилжа үгэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. В. Матуров.

«Һүниин директор». Миин наадажа нэрлэбэшье, үнэндөө ехэ удхатай, тэрэнэй харюусалга, үүргые тайлбарилжа үгэһэн үгэнүүд байба. Һүниин халаанда олон асуудал гарадаг, элдэб ушар дайралдадаг. Эдэ бүгэдые «һүниин директор» шиидхэхэ ёһотой юм. Иигэжэ нэрлүүлдэг инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикада яһала олон. Гурбадахи халаанай үйлэдбэриин бүхы асуудал шиидхэхэ, хэрэгтэй болоо һаань, дары хэмжээ абаха уялгатай мэргэжэлтэд һүни бүхэндэ ээлжээгээр хүдэлдэг. 1966 оной түрүүшын һарын нэгэ гурбадахи халаанда нүхэр Матуров «һүниин директорэй» уялга муу бэшээр дүүргэһэн байха.

Василий Васильевич Матуров сэмбэ будадаг үйлэдбэриин мастерай тушаалтай. Энэ тушаалда бүри һаяхан, үнгэрэгшэ оной намар дэбжүүлэгдээ. Тэрэнһээ урид юрын хүдэлмэришэн, һүүлээрнь мастерай туһалагшаар ажаллаа.

Энэ нүхэр даруу зантай, олон үгэ хүүргүй. Даажа абаһан ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг, мэргэжэл шадабаряа гаргадаг хүдэлмэришэд лэ сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө хүндэдэ хүртэдэг, магтуулдаг байха. Василий Васильевич эгээл иимэ хүнүүдэй нэгэн. Фабрикын түрүүшынгээ продукци бүтээжэ эхилһэн онуудта тэрэ эндэ ажаллажа эхилһэн намтартай. Хорёод жэлэй саада тээхи тэрэ үеын байдал мүнөөнэйхиһөө һураггүй ондоо, ахиршье байгаа гэжэ хэлэлтэгүй ааб даа. Сэмбэ будалгын цехтэ оройдоо нэгэ машина ашаглагдадаг һэн. Харин мүнөө үйлэдбэринь ехээр үргэдхэгдөө, түс бүридөө 180 килограмм шэгнүүртэй 8 хэһэг сэмбэ будаха дүрбэн машина эндэ хүдэлгэгдэнэ.

Сэбэр нооһоор нэхэгдэһэн нарин сэмбэ, ондоо утаһатай холисотой бүд будаха технологи ондо ондоо байдаг. Түсхай рецептһээ нэгэшье граммаар бага гү, али ехэ шэрэ будаг баагуудта хээ һаа, нэгэшье минута үлүү, дутуу бусалгаа һаа, сэмбын шанар муудаха, голодоһон гаргагдаха юм. Сэмбэ будаха машиные шалгаха, ваннануудта уһа эюулхэ, тэрэниие хэрэгтэй температурада хүрэтэрнь халааха гэхэ мэтэ ажал наринаар шалгаха уялга мастерта даалгагдадаг. В. В. Матуров энэ уялгаяа һайнаар дүүргэдэг. Сугтаа ажалладаг сэмбэ будагшадтай хамта голодоһогүй, һайн шанартай продукци бүтээдэг юм.

Сэмбэ будалгын бүхы ажалые мастер хинан шалгадаг, шанарай түлөө харюусадаг. Тиимэһээ будалгын технологи һайнаар мэдэхэ уялгатай. Василий Васильевич өөрөө сэмбэ будагшаар хэдэн жэлдэ ажаллаһан хадаа үйлэдбэриин технологи һайнаар шудаланхай. Тэрэнэй халаанда элдэб һаад тойбо ушардаггүй, үйлэдбэринь жэгдэ һайнаар хүдэлдэг. Уялгаяа үнэн сэхээр дүүргэдэг В. В. Матуровые нүхэдынь Улаан-Үдын Октябрьска районно Соведэй депутадаар һунгаһаншье байха.

Сэмбэ будаха технологиин орёо нарин байбашье, Василий Васильевич тэрэниие нарижуулан һайжаруулха арга бэдэрдэг. Сугтаа хүдэлдэг нүхэд Синицкий, Толмачев гэгшэдтэй хамта будалгын саг хорооохо дурадхал оруулһан юм. Иимэ дурадхалай үйлэдбэридэ аша туһатай байһаниинь бодото байдал дээрэ тодоруулагдаа. Нүхэр Матуров цех соогоо уралан нарижуулгын хүдэлмэри хүтэлбэрилдэг юм. Энэшье даабаряа бодотоор дүүргэнэ.

Ажалдаа, ниитын уялгадаа харюусалгатайгаар хандадаг, партиин XXIII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ шалгаржа ябадаг — иимэл хүн даа нүхэр Матуров.

С. БАРДАМОВА.

1966 ОН—ЕХЭ БАРИЛГЫН ЖЭЛ

АРГАДЫН СОВХОЗДО

Һү ехээр һаахын түлөө

Мүнөө Сергей Очиржапов 21 наһатай. Тиигэбэшье һаа, ажалай баян дүршэлтэй болонхой юм. Дүршэлтэй энэ малшамнай һү һаалиин түрүү фермые даагшаар ажаллаһан байна. Совхоздомнай энэ фермэһээ гадна, ажал хүдэлмэрөө назгай нобшоор хэдэг Илигшэнэй гээгдэнги фермэ бии юм. Залуу комсомол хүбүүн энэ фермэдэ ажаллахаар ошохо дуратай байһанаа һаяхан мэдүүлээ. Шударгы бэрхэ Сергей эндэхи ажал хүдэлмэрөө һайнаар эмхидхэжэ, түс фермын һү һаалиие дээшэлүүлхын түлөө оролдолго үүсхэл гаргахал байха.

Залуушуул—хонин ажал дээрэ

Мүнхэ Нимаев үнгэрэгшэ жэлдэ нооһо ехээр абажа, аймаг дотороо суурхуулһан юм. Тэрэ мүнөө совхозой Хара-Модоной отделениин ахалагша хонишоноор ажаллажа ябана. Комсомол-залуушуулай энэ отарада Дулгар Домшоева, Түмэн-Баир Цыбикмитов гэгшэд ажалладаг. Тэдэнэр мүнөө 500 толгой эхэ хонидые даажа абаад, түл абалгаяа гарзагүйгөөр үнгэргэхын түлөө шармайн оролдожо байнхай.

Хэһэн ажалынь—эрхим

Совхозой барилгын хүдэлмэриие Бадма Хабраков хүтэлбэрилдэг юм. Һаянай эдэнэрэй урин гарай хүсөөр Лапын-Нуга гэжэ газарта хоёр байратай шэнэ гэрэй һуури табигдаһан байгаа. Ажалша бэрхэ эдэнэр хэдэн хоногой туршада тэрэ барилгаяа дүүргэжэ, ашаглалгада тушааһан байна. Барилгашад Батор Субанов, Будажаб Эрдынеев, Буда Обхоров гэгшэд барилга дээрэ онсо шалгараа.

Л. ЦЫРЕТОРОВ.
Баргажан.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госстройн түрүүлэгшэ И. Т. Новиков иигэжэ хөөрэнэ

Манай орон 1966 оной богоһо алхан оробо. Долоон жэлэй турша соо олон миллион барилгашадай хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүд тухай, мүн 1966 ондо тэдэнэй бэелүүлхэ зорилгонууд тухай хөөрэжэ үгэхыень СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госстройн түрүүлэгшэ Игнатий Трофимович Новиковто ТАСС-ай корреспондент В. Лейбов хандаба.

Асуудал: Капитальна барилгын талаар долоон жэлэй түсэбэй дүүргэлтын даб дээрэхи дүнгүүд ямар бэ?

Харюу: Энээнэй урда тээхи долоон жэлэйхидэ орходоо 1959—1965 онуудта турбинна электростанцинуудые хүдэлгэдэг, мүн булад ба цемент үйлэдбэрилдэг хоёр дахин ехэ хүсэтэй шэнэ үйлэдбэри ашаглалгада үгтэһэн байха. Химическэ утаһа бүтээхэ үйлэдбэри 3,9 дахин, түмэрэй руда малтан абаха хүсэн—2,8 дахин, утаһа ээрэхэ үйлэдбэри—2,4 дахин, электрын элшэ хүсөөр хүдэлдэг түмэр харгын хүсэн 2,5 дахин гэхэ мэтээр ехэ болоо.

Мүнөө Советскэ Союз жэлдээ 90 миллион тонно булад хайлуулна. Энэ хадаа Англи, Франци, ФРГ-гэй бултанайнь үйлэдбэрилһэндэ орходоо жэшээгүй ехэ болоно. Нефтиин, газай промышленность хурдан түргэнөөр хүгжөө. Бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ болоһон Бухара—Урал гэжэ газопровод, «Дружба» гэжэ нефтепровод татагданхай. Мүнөө манай орон дотор 242 миллион тонно нефть малтан абтана. Харин 1958 ондо 113 миллион тонно абтадаг байһан. Долоон жэлэй эхиндэ оройдоол 30 миллиард кубометр газ абтадаг байһан һаа, мүнөө 130 миллиард шахуу кубометр газ абтана.

Долоон жэлэй турша соо 270 миллиард түхэригэй сэнтэй шэнэ гол фонднууд ашаглалгада үгтөө. Энэ хадаа энээнэй урда тээхи долоон жэлэйхидэ орходоо хоёр дахин ехэ, Совет засагай тогтожо байгаа бүри урда тээхи жэлнүүдэйхиһээ һураггүй ехэ болоно.

Асуудал: Долоон жэлэй турша соо эгээл шухала ямар предприятинууд ашаглалгада үгтөөб?.

Харюу: 5500 гаран томо промышленна предприятинууд баригдаад, ашаглалгада үгтэһэн байна. Тэдэнэй тоодо Братскын гидроэлектростанци, Баруун-Сибириин ба Карагандагай металлургиин заводууд, ашагта малтамалнуудые шанаржуулдаг Соколовско-Сарбайска комбинат, синтетическэ каучугай Куйбышевскэ завод, целлюлозо-саарһанай Красноярска комбинат болон бусад олон томо предприятинууд ороно.

Асуудал: Гэр байрын барилга хэр зэргэ хэгдээб гэжэ хөөрэжэ үгыт.

Харюу: Гэр байра барилгын дэлисын, тэрэниие түргөөр бүтээлгын талаар манай орон дэлхэй дээрэ нэгэдэхи һуури эзэлдэг. Совет засагай жэлнүүдтэ гэр байрын ниитэ хэмжээн таба дахинһаа үлүүгээр ехэ болоо. Имагтал долоон жэлэй турша соо оронноймнай городууд болон хүдэлмэришэдэй тосхонуудта 560 миллион гаран дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байранууд болхоогдоо. Энэ хадаа энээнэй урда тээхи долоон жэлэйхиһээ хоёр дахин шахуу ехэ болоно. Энээнһээ гадна, үнгэрэгшэ долоон жэл соо хүдөө нютагуудта гурба миллион үлүүтэй гэр байранууд баригдаа һэн.

Долоон жэлэй туршада 84 миллион хүн зон бүри һайн гэр байрада нүүжэ ороһон байна.

Барилгын үйлэдбэридэ индустриальна арга ёһотойл һайнаар хэрэглэһэнэй ашаар иимэ ехэ дэлисэтэйгээр, түргөөр гэр байранууд баригдаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Асуудал: 1966 ондо барилгашадай хэхэ хүдэлмэриин түсэб тухай хөөрэжэ үгыт.

Харюу: КПСС-эй ЦК-гай мартын, сентябриин Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, 1966 ондо бэелүүлэгдэхэ капитальна барилгын түсэб табигд... хай. Энэ түсэб хадаа манай ор... ной экономикые хурдан түргэн... хүгжөөхэ, совет хүнүүдэй һуу... байдал улам саашадань һайж... руулха гэһэн шэглэлтэй.

1966 ондо капитальна һо... лолгодо дүн хамта 53 миллио... шахуу түхэриг мүнгэн хараал... данхай. Бодото дээрээ нёдо... бүтээгдэһэндэ орходоо энэм... нилээд ехэ болоно.

1965 онойхитой сасуулха... капитальна һомололгын хэмжэ... машина бүтээлгын талаар 13 пр... цент, хүдөө ажахын талаар—15... процент, хүнгэн промышленно... тиин талаар 22 процент ехэ б... лохо байна. Уралда, Сибирь... Украинада мантан томо домн... нууд, прокатна станууд, мүн т... мо томо шахтанууд, руднигуу... энергетическэ блогууд болон е... химиин олон предприятину... ашаглалгада үгтэхэ юм.

Эдеэ хоолой тон ехэ хүсэт... үйлэдбэри хүгжөөлгэдэ, мүн г... байрын, культурын болон аж... һуудалай барилгада 1966 ондо... горитой анхарал хандуулагда... байна. Хэрбээ 1964 ондо 75 ми... лион дүрбэлжэн метр талмайта... гэр байра баригдаһан һаа, 196... ондо 80 миллион дүрбэлжэн мет... талмайтай гэр байра бөдхөогдо... Харин шэнэ табан жэлэй түрү... шын жэлдэ 90 миллион дүрбэл... жэн метр талмайтай гэр бай... баригдаха юм. Гүрэнһөө зээле... мүнгэ абажа байгаад, колхозу... дай болон колхозникуудай мүш... зөөреэр баригдаха байһан 40... мянган гэр байра энэ тоодо оро... соногүй.

Асуудал: 1966 ондо гэр бай... рын кооперативна барилга ях... раар хүгжөөгдэхэ хаб?

Харюу: Гэр байрын коопера... тивна барилгада гүрэнэй зүгһ... үгтэхэ зээли мүнгэн энэ жэл... 1965 онойхидо орходоо 25 про... центээр ехэ болохо. Гэр байры... кооперативууд 9 миллион шаху... дүрбэлжэн метр талмайтай г... байрануудые бариха юм. Техни... ческэ болон проектнэ документ... ци һайнаар хэгдэдэг болохо. Г... байра баридаг барилгын коопера... тивуудай бүхы хүдэлмэриие гүрэ... нэй подрядна организацинуу... дүүргэхэ байна.

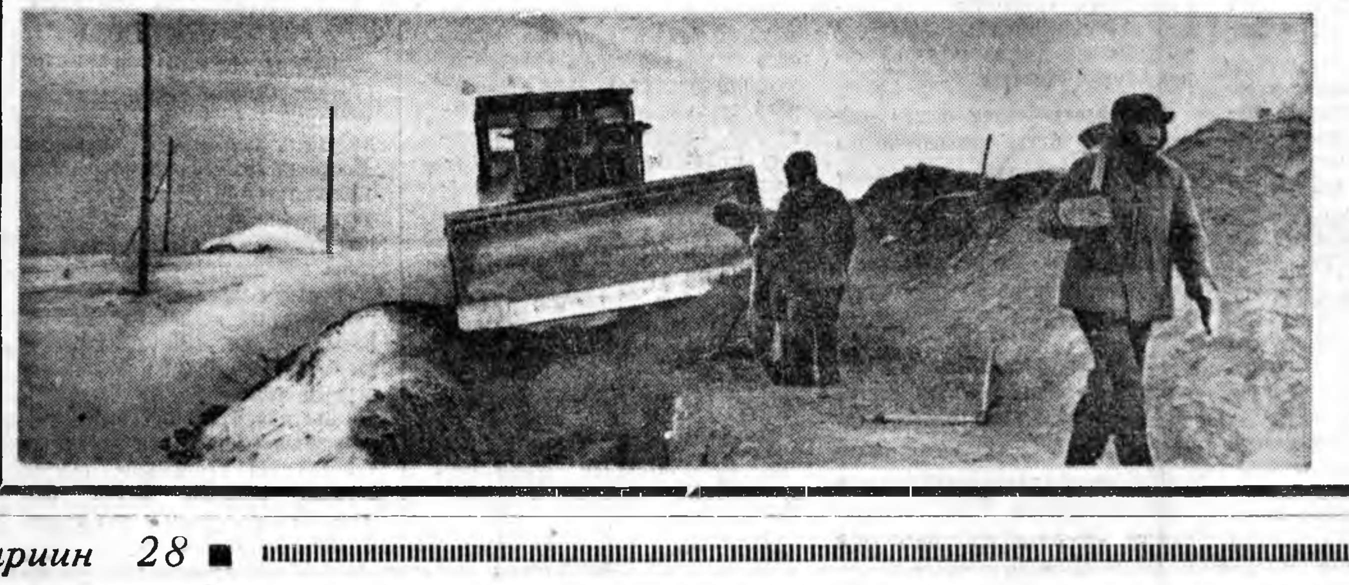

Шахтёрнуудай город Гусиноозерские болбосо... хэлтэй болгохо хүдэлмэри нэгэшье үдэр һаа... лагдангүй хэгдэнэ. Водопровод, канализаци ба... дажа байнхай. Водопроводой шэнэ линиин тод... дожо байһан газар энэ зураг дээрэ харуулагд...

Ф. СОРОКИНОЙ фо...

НОМОЙ ТАГ

Улаан-Үдын Ербановай нэрэмжэтэ гудамжада нээгдэhэн «Туяа» гэжэ номой шэнэ магазинда научно-техническэ, үйлэдбэридэ хабаатай шэнэ номууд олоор абтаба.

Тэдэнэй тоодо «Радио шудалагшадта туhалха справочник» гэhэн ном «Энергия» хэблэлээр 1965 ондо гаргагдаа. 655 хуудаhан. 2 түхэриг 26 мүнгэ сэнтэй.

Тэрэ ном дотор радиотехникээр бодото туhаламжа хүргэхэ теоретическэ мэдээнүүд, радиоприёмник болон телевизорэй практическа схемэ, тэдэниие хайшан гэжэ конструкцилха, хабсаргаха, тааруулха заабари, хурадхал болон бусад оруулагданхай.

«Металлическа конструкци» гэжэ тусхай курса 1965 ондо хэблэгдэн гаргагдаhан байна. Энэ ном хадаа барилгын дээдэ hургуулинуудай ба факультедүүдэй студентнэрэй, аспирантнуудай hуралсалда туhаламжа үзүүлхэ байна. Тэрэшэлэн барилгын инженернүүдтэ, проект зохёогшодтошье туhа хүргэхэ юм.

«Будалга, шэрдэлгэ, шэллэлгын хүдэлмэри», «Аквариумна загаhа үсхэбэрилгэ» болон бусад номууд абтаад, худалдаанда гаргагдаба. Шамдажа абагты.

А. ЧЕБАКОВ.

ШАДАМАРААР ЗОХЁОГДОО

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай эрдэм шэнжэлэлгын нэгэдэмэл институдай ямар ном гаргаhаниие заахан (указатель) анха түрүүшынхеэ хэблэгдэн гаргагдаба. Тэрэ библиографиие И. А. Колодина, С. Б. Цыбикжапова гэгшэд зохёогоо.

Библиографическа шэнэ туhаламжа дотор Буряадай эрдэм шэнжэлэлгын нэгэдэмэл институдаар бэлэдхэгдэн, Улаан-Үдэдэ, Москвада хэблэгдэhэн, мүн СССР-эй Наукануудай академиин бусад институдуудтай хамта хэблүүлhэн номуудай удха тодорхойгоор бэшэгдэhэн байна.

Хэблэгдэhэн заабарита тэрэ ном дотор 1959 онhоо 1962 он хүрэтэрхи үе соо нэгэдэмэл институдай гаргаhан номууд оруулагдана. Тэрээн соо оруулагдаhан материал жэл жэлээрээ хронологическа гуримаар согсологдонхой. Жэлээрээ болоходоо, эхиндэнь институдай «Зохёолнууд», удаань монографическа шэнжэлэлгэ, алфавидай ёhоор авторай фамили, номой нэрэ оруулагдаhан байна. Зарим хүдэлмэринүүдтэнь нютагай болон центральна хэблэлнүүдтэ бэшэгдэhэн рецензи заагдана. Тэндэ номой удха тобшоор бэшэhэн аннотаци хэблэгдээ.

Институдай гаргаhан зохёолнууд тухай бэшэhэн заабариие И. Колодина, С. Цыбикжапова гэгшэд шадамараар, тодорхойгоор зохёогоо.

М. СПЕКТОР.

Буряадай геологоуправлениин минералого-петрографическа түб лабораториин начальник, коммунис ажалай ударник Л. П. Викулова лабораторидо абтаhан «ПОЛМИ-А» гэhэн шэнэ микроскоп тодхожо, шалгажа байна. В. СУЛЕЙМАНОВАЙ фото.

НАЦИОНАЛЬНА АСУУДАЛААР ХОЁР ОНДОО ПОЛИТИКА

Дэлхэйн түрүүшын дайнай урда тээхэнэ бэшэгдэhэн, «Национальна асуудалаар шүүмжэлхы тэмдэглэлнүүд» гэhэн статья соогоо В. И. Ленин иигэжэ заагаа hэн: «Буржуазна национализм ба пролетарска интернационализм гээшэ бүхы капиталис дэлхэйн агуухэ хоёр можодо хабаатай, национальна асуудалаар хоёр политика элирхэйлдэг хоорондоо харша, эбсэшэгүй хоёр лозунг (тэрээнhээ гадна: хоёр үзэл бодол) болоно». «Суглуулбари зохёолнуудай 24-дэхи том, 123-дахи хуудаhан).

Эдэ үгэнүүдэй бэшэгдэhэнhээ хойшо үнгэрhэн таби гаран жэлэй турша соо дэлхэй дээрэ асари ехэ хэрэг үйлэнүүд болоhон, манай замби түбиин социальна түхэл шэнжэнь танихаар бэшэ болотороо хубилhан байна. Агуухэ Октябриин социалис революци илаад, социализмын ёhо гурим дэлхэй дээрэ мүндэлэн мандаа. Колонито империнүүдэй hандардаhан дээрэ бэеэ даахан шэнэ гүрэнүүд бии болонхой. Уласхоорондын коммунис, хүдэлмэришэнэй ба национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн айхабтар ехэ хүгжэлтэ дэбжэлтэтэйгээр дэлгэрээ. Гэхэ зуура, ажалшадай уласхоорондын hанал бодолой нэгэдэл бэхижүүлхын түлөө, пролетарска интернационализмын гол ёhонуудые батадхахын түлөө буржуазна национализмда эсэргүү тэмсэл мүнөөшье шухала байhаар.

* * *

Пролетарска интернационализм революционно хүдэлмэришэн ангиин, тэрэнэй коммунис түрүү манлайн бүхы үзэл суртал ба политикада нэбтэрэнхэй. Пролетарска интернационализм бол бодото ажабайдалhаа, обществын хүгжэхэ зайлашагүй эрилтэhээ эшэ үндэhэтэй юм.

Элдэб оронуудай хүдэлмэришэд өөрыгөө сүлөөлхын түлөө нэгэдэмэл жагсаалаар тэмсэдэг ханинар, нүхэд байhанаа мэдэхэhээ гадна, тиимэ ябуулга хэхэ, капиталай уласхоорондын хүсэндэ эсэргүү шэглүүлэгдэжэ, пролетариадай интернациональна нэгэдэл бэелүүлэгдэхэ ёhотой гэжэ К. Маркс, Ф. Энгельс зааhан байдаг. Эдэнэр пролетарска интернационализмые бодото дээрэнь бэелүүлгын үльгэр жэшээ, бүхы дэлхэйн ажалшадай hаналаа нэгэдэлгые бэхижүүлхын түлөө тэмсэлэй жэшээ харуулаа.

Научна коммунизмын үндэhэ hуури табигшадай тодорхойлон зааhан пролетарска интернационализмын суртал бодолые В. И. Ленин бүхы талаарнь хүгжөөн дэлгэрүүлээ. Тиихэдээ капитализмда эсэргүү, социализм болон коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ бүхы дэлхэйн пролетариниарые нэгэдхэхэ тухай hургаал хүгжөөн баяжуулhан, национальна асуудалаар коммунис партиин баримталан бэелүүлхэ теоретическэ программа ба политика тодорхойлон зохёоhон, энэ асуудал — пролетарска революци тухай марксис теориин шухала хубинь гэжэ тайлбарилhан байгаа.

Агуухэ интернационалист В. И. Ленин буржуазна национализмда, националис элдэб эсын хараа бодол ба хуушан ёhо гуримуудта эсэргүүсэн, түүхын шэнэ эрхэ байдалда эрид шангаар тэмсээ бэлэй.

Буржуазна национализм гээшэ пролетариадта харша үзэл суртал ба политика мүн. Энэнь энгэй үмсэ ба хүниие хүнэй дарладаг ябадал үндэhэ болгоhон капиталис байгуулалтын удха шэнжэhээ эхитэй юм. Буржуазна национализм хадаа дарлагшадай хара хубиин ашаг туhые хамгаалхын, дарлагшадта эсэргүү ангиин тэмсэлэй замhаа ажалшадые хадууруулан, үндэhэ яhанай ба расын үhөө хяhаанай замда оруулхын тула дарлан мүлжэгшэдтэ туhа хүргэдэг юм. Национализм гээшэ буржуазиин зэбсэг болоно. Энээнээ хэрэглэн, хүдэлмэришэн ангиие хэhэг буhаг болгон hалгааха, капитализмда эсэргүү хамтынь ябуулгада hаад тойбо татаха гэжэ тэдэ оролдодог байhан, оролдожо байhаар.

Национальна асуудалые капитализм шиидхэжэ шадахагүй, харин дарлагдаhан нацинуудта гасалан зоболон ба хосорон барагдаха ябадал тохёолдуулдаг гэжэ түүхэ домогhоо харагданхай, мүнөөнэй бодото байдалаар дахинаа гэршэлэгдэн лаблагданхай. США-да негрнүүдые, бусад бага яhатадые доромжолон газаашалдаг ябадал, Урда-Африкын республикадахи расистнуудай зэрлиг аашанууд, колониальна ба колониализмын дарлалтаhаа мултарhан оронууд дотор үндэhэ яhатанай, угсаатанай хёмороо үүдхэдэг ушар — империализмын зэрлиг муухай аашануудай зарим тэдынь болоно.

Социализмын хүсэнэй илалта түгэс дабшалтаhаа, тэрээндэ бүхы ажалша хүн түрэлтэнэй бүри ехэ талархалтайгаар хандадаг болоhон ябадалhаа айhан империалис хархис үзэлтэнэй номнолшод арадуудай хоорондо хёмороо гаргахын, пролетариадые, тэрэнэй союзнигуудые ангиин тэмсэлhээ, колонинуудтахи арадуудые — национально-сүлөөрэлгын революцинуудhаа зайсуулхын тула буржуазна национализм, шовинизм ба расизмые мүнөө илангаа ехээр хэрэглэдэг болонхой. Уласхоорондын хархис этэгээдүүд мүн лэ совет хүнүүдэй дунда националис үлэгдэлнүүдые дэбэргэхэ, hэргээхэ гэжэ, манай ороной арадуудай хоорондын эб таhалха арга мүр бэдэрхэ hэдэлгэ гаргана. Энэ талаарнь абажа харабал, СССР-эй болон бусад социалис оронуудай хүн зоной дунда буржуазна үзэл бодол, ёhо заншал тараахын тула национальна илгаануудые хэрэглэхэ шухала гэжэ Баруун Германиин «Аусенполитик» гэдэг реваншис журнал сэхэ уряална.

Империалистнуудай эдэ hанаашалгануудай буруу hүрэхэ байhаниинь элитэ. Тиигэбэшье тэдэнэй хорото муухай аргануудые обёоргүй байбал, үндэhэ яhанай хуушан ёhо гуримай hаласагүй байдагые мартабал, буруу болохо бэлэй. Буржуазна национализмын үзэл бодолой хорото нүлөөндэ эсэргүүсэн эрид шууд, эбсэшэгүй шангаар тэмсэхэ, ажалшадые социалис интернационализмын үзэл бодолтойгоор, арадуудай хани барисаанай, харилсаа холбооной, мүнөө сагай революционно бүхы хүсэнүүдэй бата бэхеэр hаналаа нэгэдэлгын үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ шухала.

* * *

Ангинуудай хоорондын хёморооной hүнэн барагдахатай хамта нацинуудай хёмороон үгы бололсохо гэhэн К. Марксын, Ф. Энгельсын заабариин үнэн зүбые манай ороной социалис хүгжэлтэ гэршэлэн баталаа. «Нацинуудай **hайн дуранай** холбоо барисаанай, — нэгэ нацинь нүгөөдэдөө ямараашье хүсэрхэхэ ябадал огто гаргахагүй холбоо барисаанай, — хүсэд бүрин этигэлсэлгые, аха дүүгэй нэгэдэл эли тодоор мэдэрэлгые, хүсэд hайн дураараа эб зүбөө ололсолгые үндэhэ болгодог холбоо барисаанай» тон шухала, зайлашагүйе тодоруулhан В. И. Ленинэй заабариин али тухай зүб байhые дээрэ дурсагдаhан баримта тодоруулаа. (Суглуулагдамал зохёолнуудай 40-дэхи том, 43-дахи хуудаhан).

Зуу гаран нацинуудай, арад үндэhэтэдэй ажаhуудаг, ажалладаг Совет Социалис Республикануудай Союз — пролетарска интернационализмын марксистско-ленинскэ суртал бодолой бодото бэелэл мүн. Олон үндэhэ яhатанhаа бүридэhэн нэгэ гүрэн — СССР боложо тэгшэ эрхэтэ арадуудай hайн дураараа нэгэдэн эмхидэhэниинь, гүрэнэй, ажахын, соёл гэгээрэлэй хэрэгүүдээр эдэнэй нягта хани барисаа, харилсаа холбоо байгуулhаниинь, эдэнэй экономико болон соёлой хүгжэн hалбарhаниинь — ленинскэ национальна политикын тон шухала үрэ дүн болоно. СССР-эй дүй дүршэлhөө харахада, социалис революциин илаhанай ашаар лэ али бүхы үндэhэ яhанай дарлалтые үгы хэхэ, нэгэдэмэл гүрэн боложо сүлөөтэ нацинууд, арад үндэhэтэдэй hайн дураараа нэгэдэхэ шухала бүхы арга боломжонууд, эрхэ байдал хангагдана гэжэ КПСС-эй Программа дотор хэлэгдэнхэй.

Совет засагай жэлнүүдтэ манай орон дотор нацинуудай политическэ тэгшэ эрхэ хангагдажа, совет үндэhэ яhатанай гүрэн түрэ байгуулагдаhаа гадна, мүн хуушан сагай үлэгдэл — тэдэнэй экономическа ба соёлой талаар тэгшэ эрхэгүй байдал усадхагданхай.

Нэгэ гайхамшаг жэшээ баримта дурдая. Мүнөө СССР-эй литературна хэлэтэй болоhон 70 арадай 40 гараниинь Октябриин революциин hүүлээр лэ бэшэг тамгатай болоhон байха юм. Энэ баримтые hайтар шэбшэн бодоод үзэхэдэ, олохон арадууд урдань соёл болбосоролой талаар гээгдэнги, үзэг бэшэг мэдэхэгүй байhан аад, харин мүнөө Марксын, Энгельсын, Ленинэй, ородой болон дэлхэйн литературын классигуудай зохёолнуудые олон миллион хүнүүдэй түрэлхи хэлэн дээрээ уншадаг болоhониинь ухаан бодолдо эли тодоор тобойн ороно.

Советскэ Союзда ерэhэн газаадын олохон ажал ябуулагшад манай орон дотор национальна асуудалай сэсэн мэргэнээр, тон зүбөөр шиидхэгдэhые магтадаг. Жэшээлхэдэ, Ганын Республикын президент К. Нкрума социалис Узбекистан тухай hанал бодолоо элирхэйлэн, иигэжэ мэдүүлhэн байгаа: «Узбекистанай элдэб олон үндэhэ яhатадай нэгэ бүлэ болон нэгэдээд, республикынгаа экономикые хүгжөөхэ асари ехэ программада элэбхитэйгээр хабаадалсажа байhаниинь бидэниие ехээр гайхуулаа. Танай республикын үндэhэ яhатадай нэгэдэл хадаа ороноо дэлхэйн промышленна, техническэ дэбжэлтын түрүү зэргэдэ гаргаhан, бүхы Советскэ Союзай нэгэдэл ба хүсэ шадалай дэмбэрэлтэ hүлдэ тэмдэг болоно. Арад зоной эрид зориг гаргажа, ехэ хүдэлмэри хээгүй hаань, мүнхэ Ленинэй гайхамшаг тодоор найруулан зааhан гол ёhонуудай үндэhөөр ажалладаг партиин хүтэлбэрилөөгүй hаань, иимэ илалта амжалтанууд түйлагдахагүй байгаа».

Социалис байгуулалта, партиин ленинскэ национальна политика бол совет арадуудай халуун хани барисаанай бүрилдэhэн, бэхижэhэн ашa үрэ түгэс үндэhэ hуури — коммунис байгуулалтын хүгжөөгшэ ехэ хүсэн мүн. Социалис Эхэ ороной нэрэ түрын, бэеэ даанхай байдалай түлөө байлдаануудай үедэ адхараашa шуhаар батадхагдаhан, Эхэ ороной ашa туhада зорюулагдаhан хамтын ажал дотор батажаhан хани барисаан — эдэнэй зол жаргалай, hалбаран бэдаралгын үндэhэ hуури, Совет гүрэнэй илагдашагүй хүсэнэй эшэ нүхэсэл болоно.

СССР-эй арадууд Коммунис партиингаа хүтэлбэри доро ажабайдалаа хубилган хүгжөөжэ, социализм байгуулаад, мүнөө үргэн нэлэнхы фронтоор коммунизмын hүр жабхаланта ордон бүтээжэ байна. Эдэнэр нэгэдэмэл бүлэ болон жагсаад, КПСС-эй Программа дотор найруулагдаhан, партиин Центральна Комитедэй октябриин (1964 он), хойшонхи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд дотор дэлгэрэнгыгээр тодорхойлогдоhон партиин ленинскэ генеральна хараа шугам бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байнхай.

Үндэhэ яhанай ба расын зүришэлдөөнэй, тиихээ тиитэрээ үндэhэ яhанай харша харилсаанай гараха ямаршье шалтагаан — политическэшье, экономическашье, суртал бодолойшье шалтагаан совет обществодо байхагүй. Гэхэ зуура, совет арадуудай хани барисаанай хэды бата бэхи байбашье hаань, саашадаа тэрээниие нюдэнэй сэсэгы мэтээр улам бэхижүүлхэ, химгадан сахиха шухала. Үндэhэ яhа баримталдаг хуушанай хог үлэгдэлнүүдтэй тэмсээгүй hаа, тэдэниие усадхан үгы болгоогүй hаа, совет арадуудай хамтын хэрэгтэ ехэ хохидол ушаруулжа магад байhан тухайдань түр зууршье мартажа болохогүй.

Партимнай бүхы үндэhэ яhатанай ажалшадые совет патриотизмын, социалис интернационализмын үзэл бодолтойгоор, ажалшадай уласхоорондын hаналай нэгэдэл хангаха үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлдэг. Национализмын ба шовинизмын ямаршье үзэгдэлнүүд, үлэгдэлнүүдтэй эбсэшэгүй шангаар тэмсэхэ, үндэhэ яhанай илгаа гаргаха, тэрээниие үлэмжэ дээгүүр тоолохо hэдэлгэнүүдтэ эсэргүү эбсэшэгүй шанга тэмсэл ябуулха гэжэ партимнай заадаг юм.

Совет патриот бүхэн ямаршье республикада ажаhуубал, ямаршье үндэhэ яhатанда хабаатай байбал, ямаршье газарта ажаллабал — ходоодоо, бүхы юумэндэ ниитэ гүрэнэй ашаг туhые бодохо, тэрэниие ажал хэрэгтээ хүтэлбэри болгохо ёhотой. Совет патриот бүхэн гансал нютагай тала харадаг хорото харша бүхы үзэгдэлнүүдтэ — хамтынгаа түсэб хаhа саг соонь дүүргэдэггүй, ниитэ гүрэнэй ашаг туhада хэр харюусаха байhыень хараада абангүй, өөрын районой, республикада шадаал hаа ехэ мүнгэ hомолуулха, материально-техническэ хэрэгсэлнүүдые абаха гэдэг hэдэлгэнүүдтэ — эбсэшэгүй шангаар эсэргүүсэн тэмсэхэ зэргэтэй.

Коммунис байгуулалтын дэлисэ далайсын ехэ болохо тума мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэдые социалис нацинуудай хоорондоо саг үргэлжэ абалсадаг байха эрилтэ табигдана. Иимэ байхадань, совет республиканuудтахи элдэб үндэhэ яhатанай хүтэлбэрилэгшэдые хүмүүжүүлгын, хэрэглэлгын талаар национальна илгаа түсгаарлалга гаргажа яашье болохогүй гэжэ парти заадаг байна. Алишье совет республикадахи элдэб үндэhэ яhанай хүдэлмэрилэгшэдэй эб этэ хамтын хүдэлмэри — экономическа болон соёлой талаар амжалта түйлаха эшэ нүхэсэл болоно. Социалис нацинуудай суртал бодолой нэгэдэлые бэхижүүлхэ, тэдэнэй соёл болбосоролые ойртуулха, коммунис байгуулалтада hаад ушаруулдаг гуримууд ба заншалнуудые зайсуулха гээшэ партиин онсо анхарал хандуулагдаха асуудал болоно. Урданай юумые ехээр магтажа, мүн хамтын илалта түйлаха хэрэгтэ нэгэ арадай дүүргэhэн үүргые үлүүсэ ехээр дурдажа, бусад арадуудай үүргые доро даража, үндэhэн ёhо заншал хэрэглэhэн хэбэртэйгээр хорото гурим ба заншалнуудые үлөөжэ болохогүй гэжэ КПСС hэргылүүлэн захидаг. Партимнай национальна харилсаае хэрэгсээхэгүй гү, али үлүү ехээр дэбэргэхэ ябадал таргуулдаггүй, социалис интернационализмын ёhо гуримуудые совет хүн бүхэнэй мяха, шуhандань нэбтэрүүлхэ гэжэ оролдодог байна.

А. ШИШКОВ.

ШҮЛЭГ ЗОХЁОЛГО ТУХАЙ

(Эхилэн бэшэгшэдэй шүлэгүүдэй шэнжэлэл)

Редакцида ерэhэн бэшэгүүдые задалжа харахада, олонхи соонь шүлэгүүд байдаг. Авторнуудайнь олонхинь залуушуул — hурагшад, студентнэр, хүдөө бэшэгшэд, сэрэгшэд. Эльгээhэн зарим шүлэгүүдынь бүтээл боложо шадаагүй, түүхэй, болбосороодүй байха юм. Энэньшье гайхалгүй. Залуу нүхэднай түрүүшынгээ туршалга эльгээжэ, редакциин хүдэлмэрилэгшэдэй, уран зохёолшодой зүбшөөл заабари дуулахаяа hанана ха юм.

Гэхэтэй хамта, эды олон эхилэн бэшэгшэдтэ өөр өөртэнь заабари зүбшэл үгэжэ шадахагүй байhан дээрэhээ, зарим нүхэдэй алдуу дутуу, амжалта туйлалта дээрэ тогтожо, баранда туhаламжа болохо заабари үгэхэ зэргэтэй болонобди. Тэед нэрээ дурдуулhан, шүүмжэлүүлhэн нүхэд энээндэ голхоронгүйгөөр, шүлэг бэшэхэ мэргэжэлээ улам дээшэлүүлхын тула эрид шууд ажаллаха бээз гэжэ найданабди.

Шэнжэлэлгэ хэдэн нүхэдэй бэшэгhээ уламжалан эхилхэ hанаатайбди. Дондок Очиров «Залуу бэшэгшын зүүдэнэй гуниг» гэhэн гаршагтай мүрнүүдые эльгээгээ. Эдэ мүрнүүдыень уншаад байхада, өөрынгөө зүүдэнэй удхые тайлбарилан гуниглаа гэhэн hэжэг түрэнэ.

«Хатуу шанга редакци харгыень хаабал зохёолдонь, хайран түрүүшын шүлэг хайрсагай оёорто шэнгэхэнь гү? Хаана газаа хаягдахань гү? Хэды шанга сохилто гээшэб, хэлэхээр бэшэ, дурдахаар бэшэ залуу бэшэгшэдэ!» — гэжэ шүлэг соогоо бэшэнэ. Ойлгогдоногүй. Энэнь гуниг гү, али гомдол гү? Мэдүүлэл гэхэдэ, мэдүүлэлшье бэшэ.

Түрүүшын шүлэг заал hаа хэблэгдэхэ гэhэн бодол тон буруу. Ямаршье бүтээл химэлхын аргагүйгөөр ябталагдаха ёhотой бшуу. Хэблэгдээгүй гэжэ гомдоhоной дэмы. Иимэ ахир туршалганууд хайрсагай оёорто шэнгэхэшье, хаягдахашье ушартай юм. Алдуу эндүүгээ, дутуу дундаяа hайсахан лэ хаража үзөөд, саашадаа шүлэгүүдые бэшэлтэй гү, али яалтайб гэжэ бодоходо алдуу гарахагүй. Тиихэдэ зарим эхилэн бэшэгшэд энээниие ойлгодоггүй. Миин лэ толгой холбоhон болоод лэ, редакцида эльгээжэл байдаг.

Жэшээлхэдэ, Содном Раднаев (Баргажан) хэдыхэн шүлэгүүдые эльгээхэдээ: «Шүлэгыемни арга бэшэ толилыт, тиигээд мүнгыень түлыт, байра байдалайм тала муудаад байна» гэжэ бэшэнэ. Арайл шамай ормоглогдоhон мүрнүүдээ мүлихэ, заhахаhаа байтагай, энээхэн «бүтээлни» ёhото зохёол гэжэ нүхэр Раднаев дан лэ дээгүүр hанаhан байна. Хэрбээ мүнгэ дары олохоёо hанабал, ондоо ажал хэжэ олоhониинь hураггүй дээрэ гэжэ hанаштай. Шүлэг бэшэжэ тулиhанай, сүлөө сагаа хии руу табиhанай дэмы гэжэ Раднаевта адлирхуу «шүлэгшэдтэ» hануулха хүсэлтэйбди. «Дархалжа» байhан бүтээлээ хүсэлдүүлээгүй аад, түлбэриень нэхэхэ гээшэ баhа хайшаахан ааб. Hэшхэл гэжэ байдаг hэмнай.

«Би танай харюу абаад гашуудаа бэшэб. Гашуудахын орондо, улам шангаар хүсэеэ нэгэдхэн, удхатай, шүүhэтэй шүлэг бэшэхэеэ эрмэлзэнэб» — гээд Б. Бальжинов Захааминhаа бэшэнэ. Энэ нүхэрнай редакциин харюуе зүбөөр ойлгоо гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Тиигэбэшье залуу бэшэгшын дутагдалые дурдангүй гарахын огто аргагүй. Шүлэгэйнь хэдэн мүр тэрэ зандань эндэ харуулая:

«О, гургалдай! шагна намай
Энэ hайхан үглөөгүүр
Дуунаймнай аялга манай
Хатараг лэ үглөөнэй
туяагаар...»

Энээхэн мүрнүүдэй шүлэг болоогүй байhанда мүнөө тогтоногүйбди. Харин эндэ точко, запятой гэхэ мэтэ огто табигдаагүй. Саашаа «Ши, hэриищ минии перо!» гээд бэшэжэрхинэ.

Б. Бальжинов 9-дэхи класста hурана. Тиигэбэшье буряад хэлэнэйнгээ юрэнхы дүрим мэдэнэгүй. Энээндэ хэн зэмэтэйб? Өөрөө гү, али багшанарынь гү? Бү мэдэе. Дүрбэдэхи классай hурагша бэшэ бшуу. Аяар 9-дэхи класста hуралсажа байгаад, түрэл хэлэндээ хайша хэрэгээр хандана, хэлэ бэшэгэй дүрим мэдэхэгүйнь элирнэ. «Перо», «гуурhан» гэгшэдые илгаруулдаггүйнь гайхалтай.

Гэбэшье нүхэр Бальжиновые огто бэшэжэ шадахагүй хүн гэнэ бэшэбди. Ошон ошоод лэ, зохид мүрнүүд дайралдана.

«Үнинэй уулзаагүй инаг
ханияа
Үбсүүндээ няажа тэбэрихэ
гэhэндэл,
Харанхы hүни үргэн дайдаяа
Хам тэбэрихээр тэбхэнэл».

Энэ бадаг найруулгынгаа талаар барагтайхан гэбэшье, иимэрхүү зэргэсүүлгэнүүд үни хада хэрэглэгдэhэн, тиимэhээ hонигүйшэг юм. Буряад хэлэеэ hайн шудалха, арадай аман зохёолой баялигhаа амсажа, шуран гоё шүлэгүүдэй дээжэhээ хүртэлсэжэ байхада ашатай туhатайшье hэн ха.

Иигэжэ гансашье Бальжиновта хэлэгдэнэ бэшэ, Бальжин Юможаповта (Хяагта), Матвей Чойбоновто (Зэдэ), Бадма-Церен Шагжиевта (Советскэ Арми) болон бусадшье «шүлэгшэ» нүхэдтэ хамаатай.

Поэт гээшэмнай хамаг юумые онсо өөрын нюдөөр ажаглахаhаа гадна, хараhан үзэhэн тухайгаа яhала бодотоор, зүрхэ сэдьхэлдэ хадуугдамаар бэшэхые оролдодог шуу. Тиимэрхүү шүлэгүүдые хүн бүхэн уншадаг, сээжэлдэн абадаг гээшэ. Ушар тиимэhээ ном сударта hураха, үетэн нүхэдhөө заабол үлүүе мэдэхэ, ойлгохые оролдохо юм.

Цыбикжаб Найдановай (Захаамин) эльгээhэн шүлэгүүдые харахада, хэлэ бэшэгэйнгээ талаар уян нугархай, шүлэг бэшэлгын дүримшье мэдэхэ, ажал хүдэлмэрииншье хүлhэ бэедээ шэнгээhэн хэбэртэй. Шүлэгэй толгой холболгодо (аллитерацида) илангаяа наринаар хандана. Шүлэгэй мүрнүүдэй эхиндэ соностодог абяанай дабталгые толгой холболго (аллитераци) гэжэ нэрлэдэг гээд эндэ дурдажархия. Толгой холболгын ашаар шүлэгэй ритм (доторой сохисо) hайжаржа, уншахада ульгам боложо үгэдэг.

«Зунай hүниин богонидо
Зугаа наадан замхаагүй.
Зулгы нүхэдэй олондо
Зуhалан гүүртэ амараагүй»

— гэжэ тэрэ домоглоно. «Зу» гэhэн эхин абяанууд тон адлиханууд. Мүн рифмэ хэрэглэхые оролдоно. Мүрнүүдэйнь hүүлшын абяануудай дабталгые рифмэ гэдэг.

«Хабарай үдэрэй нэгэндэ
Хадын үндэрэй хушуунда
Харажархёо бэлэйб эндэ
Хабтагай томохон шулуунда»

— гэhэн бадагынь ямар бэ?

Аллитерацишье, рифмэшье бии. «Нэгэндэ — эндэ», «хушуунда — шулуунда» гэhэн үгэнүүдэй hүүлшын абяанудай дабтагдахада «ха», «хаб» гэhэн эхин абяанууд тааралдана.

Залуу нүхэрэй hэдэлгэнүүд hайн гэбэшье, шүлэгэйнгөө удха гаргажа шададаггүйнь муу байна. Нүхэр Найданов, мүн бусад нүхэдшье иимэ туршалгануудые хэхэдээ, олонхи ушарта шүлэгэйнгөө гадаада таладань (формодо) анхаралаа үлэмжэ ехээр хандуулаад, досоохи удхыень балартуулхаяа hанадаг. Энээниие эхилэн бэшэгшэд нэн түрүүн хараадаа абаха зэргэтэй.

Саашадань Найдановай «Хабар» гэжэ шүлэгэй хэдэн мүрнүүдые хаража үзээбди:

«Совет ороной
Совхоз, колхозой
Солото хүнүүд
Мүрысэжэ,
Хэлэhэн үгэеэ,
Хэблэhэн түсэбөө
Хэмhээнь урид
Дүүргэнэ...»

Ямар бэ? Уншахада ульгамшье hаа, бодото поэзиин hудалгүй. Миин лэ ахир прозын хэлээр барлажархиhандань гэмшэлтэй.

Сэрэгэй сержант Жамбаловай хилэ сахигшын ажабайдал, дайшалхы hуралсал харуулха гэhэн hайн hэдэлгэ иигэжэ эхилнэ:

«Эхэ ором, ерэхээ байгаа
Алдар суута коммунистическэ
партиингаа
Коммунизмын замые үшөө
дэлгэхэ
23 съездын 1966 ониие
угтана...»

Шүлэг hайжаруулха аргануудые хэрэглэнэгүй. Ябаган үгэнүүдые миин лэ доошонь hубарюулжархёо. Ябталма гоё мүрнүүдые ура hаринаар хэрэглэхэhээ байтагай, юрын мэдүүлэл зохёожо шадахагүйнь гайхалтай.

Эхилэн бэшэгшэдтэ hургаал заабари болгон залуу поэт Даши Дамбаевай «Байгалай долгид» гэhэн шүлэгэй нэгэ бадаг зорюута хаража үзэе:

«Мянган сагаан адуун hүрэг
Миралан, харайн дэбхэрнэ.
Hаглагар дэлhэдынь
бусайдажа,
Hалхинай дали доро
хиидэнэ...»

Угаа зохид, ямаршье хүнэй нюдэндэ торолсомо, ухаанда хадуугдама образ бии гү? Шааяжа бэшэhэн Байгал тухай миин лэ хөөрөө hаань, уншагшад hонирхохогүй. Шүлэг юумэ өөhэдтөө ойлгожо абахагүй байгаа. Харин атиралдама долгинуудые «амидыруулан», атарлан ябаа адуун hүрэгтэй жэшээхэдэнь, яhала гоё зурагтал аржын харагдана бшуу.

Шүлэг бэшэлгэ тухай энэ шэнжэлэл соо дэлгэрэнгыгээр хэлэхын огто аргагүй. Залуу нүхэд! Хэрбээ шүлэг-хүлгэй абари зангые таниха, тэрээнтэй нүхэсэхэ дуратай hаа, нэн түрүүн буряад уран зохёол залхэрэгтэй уншахые оролдохо хэрэгтэй.

Алексей БАДАЕВ,
поэт.

К. С. Станиславскиин нэрэмжэтэ драмын театрта М. Ганинагай «Анна» гэжэ зүжэг түрүүшынхеэ табигдаба.

Энэнь ой тайгада ажалладаг барилгашадай багашаг коллектив тухай бэшэгдэнхэй. Зүжэгэй гол образынь — коллективые эмхидхэгшэ, хүмүүжүүлэгшэ инженер Аннын образ болоно. Зураг дээрэ: зүжэгэй нэгэ сценэ. Анна — РСФСР-эй габьяата артистка Р. А. Быкова, Михаил — артист Ю. С. Гребенщиков. ТАСС-ай фотохронико.

—◆—

А. С. Пушкинай нэрэмжэтэ Московско драмын театрта Михаил Зощенкын «Парусиновый портфель» гэжэ комеди түрүүшынхеэ табигдаба. Энэн доторнь хүнэй ёhо заншалдахи хуушанай үлэгдэлнүүд шоглон шүүмжэлэгдэнэ. Энэ зүжэгые О. Я. Ремез табиhан, уран зураагша Б. А. Мессерер гоёоhон, хүгжэмыень композитор А. Г. Шенгелай бэшэhэн байна. Зураг дээрэ: зүжэгэй нэгэ сценэ.
ТАСС-ай фотохронико.

—◆—

Улаан-Үдын Ербановай нэрэмжэтэ үйлсэ. С. БАЛДУЕВАИ фото.

ОЮУН БЭЛИГТЭ УРАН ШҮЛЭГШЭ

(Шота Руставелиин түрэһөөр 800 жэлэй ойдо)

Грузиин XII зуун жэлэй оюун ухаата уран шүлэгшэ Шота Руставелиин нэрэ алдар бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ юм. Тэрэнэй бэшэһэн «Барасай арһа хэдэрһэн баатар» гэжэ поэмэнь дундада зуун жэлэй Грузиин үндэһэн уран зохёолой эгээн дээдэ туйлалтань гэжэ тоологдоно. Энэ зохёолые хэдэн олон оронуудта мүнөө хүрэтэр оршуулна, уншана, шэншэлнэ. 1966 оной сентябрьда поэдэй түрэһөөр 800 жэлэй ой тэмдэглэгдэхэеэ байна.

Манай орондо энээнине үнгэргэхэ тусхай комитет байгуулагданхай. Тэрээндэ мэдээжэ уран зохёолшод, эрдэмтэд, уран зураашад, гүрэнэй ажал-ябуулагшад оруулагдаа. Үнинэй поэт, эб найрамдал хамгаалха советскэ комитедэй түрүүлэгшэ Николай Тихонов энэ комитедые толгойлно. Орон дотороо Руставелиин алдарта ойе хайшан гэжэ үнгэргэхэ тухай асуудалаар тус комитедэй түрүүшын суглаан Москвада үнгэргэгдэбэ.

Энэ ехэ баярые үнгэргэхэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри Грузида үнинэй эхилэнхэй. Шота Руставелиин гэр-музей Тбилисидэ нээгдэхэ юм. Поэдэй ямар үе сагта, хайшан гэжэ ажаһууһан, зохёолоо яажа бэшэдэг байһан тухай тэндэ суглуулагдаһан зүйлнүүд гэршэлхэ байна. Поэдэй ажаябадалые шэнжэлһэн олон тоото зохёолнууд, «Барасай арһа хэдэрһэн баатар» гэдэг зохёолойнь оршуулганууд тэндэ табигдаха юм. Гансахан манай орон дотор энэ поэмэнь СССР-эй арадуудай 17 хэлэн дээрэ 1 миллион 352 мянган хэһэгээр 78 дахин хэблэгдээ. Тэрээнһээ гадна, мүн гадаада оронуудташье оршуулагдажа гараһан байна. Парижай «Галимард» гэжэ хэблэлдэ француз хэлэн дээрэ хэблэгдэһэн «Барасай арһа хэдэрһэн баатар» гэдэг поэмыень Грузиин уран зохёолшодой союзаархид Францаһаа һаяхан абаа.

Руставелиин намтарые болон бэшэһэн зохёолыень Грузиин эрдэмтэд шэнжэлнэ. Алдарта поэмэнь уран һайхан зураг шэмэглэлтэйгээр грузиин болон ород хэлэн дээрэ хэблэгдэн гарахаяа байна. Шота Руставелиин ажабайдал, зохёохы ажал-ябуулга тухай шэнжэлэлгэнүүд англи, араб, грузин, испан, ород, француз хэлэнүүд дээрэ хэблэгдэхэ юм. Грузиин поэт-академик Ираклий Абашидзын бэшэһэн «Палестина, Палестина!» гэһэн шүлэгүүдэй цикл дахяад хэблэгдэхэнь. Энэнь наһанайнгаа һүүлшын жэлнүүдтэ поэдэй Иерусалимда ошоод байһан саг үеые харуулна.

«Грузи Шота Руставелиин ажаһууһан саг үеһөө хойшо мүнөөнэй үдэрнүүд хүрэтэр» гэһэн выставкэ Тбилисидэ нээгдэхэ юм. 3 гектар тухай талмайтай сэсэрлигые энэ выставкэ эзэлхэ байна. Дундада зуун жэлэй үеын гэр байранууд тэрэ зангаараа һэргээгдэн табигдаха, мүн тэрэшэлэн Руставелиин үедэ хайшан гэжэ хүн зоной ажаһуудагынь харуулагдаха юм. Энэ республикын ажахын болон соёлой хүгжэлтые элдэб уран зурагууд, гоёолто шэмэглэлтэнүүд харуулха байна.

«Шота Руставели», «Барасай арһа хэдэрһэн баатар» гэжэ нэрэтэй документальна фильмүүдые Грузиин киностуди буулгажа гаргаха юм.

Поэдэй түрэһэн үдэр — 1966 оной сентябриин 25-да һайндэрынь түгэсэхэ. Саашадаа энэ үдэр Грузиин уран шүлэгэй һайндэр болон тэмдэглэгдэдэг байха юм. Яахадааб гэхэдэ, Грузиин уран шүлэглэл Руставелиһээ эхи татана ха юм.

Алдарта поэдэй 800 жэлэй ойн баярта бэлэдхэл бүхы орон доторнай ябажа ябана. «Барасай арһа хэдэрһэн баатар» гэдэг поэмэнь элдэб олон хэлэн дээрэ оршуулагдажа, Армениин, Азербайджанай, Белоруссиин, Украинын болон бусад республикануудай хэблэлдэ толилогдохонь.

Оронойнмнай ниислэл хотын хэблэлнүүдтэшье энэ поэмэнь гараха юм. Ойн баярай үдэртэ зорюулагдаһан шэнэ марканууд баһал олоор хэблэгдэхэ байна. Шота Руставелиин ойн баярта зорюулагдаһан медаль, плакадууд, зурагууд элбэг олоор гарахань. Оронойнмнай бүхы хотонуудта ойн баярай суглаанууд, зугаа нааданууд үнгэргэгдэхэ байна.

ХҮРШЭНЭРЭЙМНАЙ ҺОНИН

Сэгээ ба БЕБИ-СЕМП

Ангарскын һүнэй заводто гаргагдадаг болоһон сэгээ, мүн Швецидэ бэлэдхэгдэдэг беби-семп гэжэ хүүгэдтэ эдюулдэг витаминтай һүнэй холисо Эрхүүгэй эдеэ хоолой магазинуудта худалдагдажа эхилээ гэжэ «**Восточно-Сибирская правда**» газетэ бэшэнэ.

Сэгээ ба беби-семп гэжэ эдэ хоёр продукт амта шэмээрээ, эмнэлгынгээ шанараар эдеэ хоолой үнэтэ зүйл болохо юм.

Сэгээ хадаа эһээгдэн бүлэгдэжэ эдьхээһэн, түүнэй һүөөр хэгдэһэн айраг юм. Тиимэ айраг эсэһэн хүндэ шанаа оруулдаг, эдеэндэ дуратай болгодог байна. Тэрэниие газаагуур удаан ябаһанайнгаа гү, али хүдэлмэри хэһэнэйнгээ һүүлээр, эдеэлхэһээ хахад час тухай урид уухада туһатай байдаг. Сэгээ гээшэ үлэтэй хоолтой, үбшэниие аргалха хүсэтэй байдаг дээрэһээ уушханай ханяада, астма, гэдэһэнэй үбшэниие аргалгада хэрэглэгдэдэг байха юм. Мүн сэгээгээр шонын хүльбөөдэһэ болон бусад үбшэниие аргалдаг, нервэ, нюдэнэй хараа бэхижүүлдэг.

Беби-семп гээшэ Стокгольмын фирмэнүүдэй гаргадаг хатааһан концентрат. Тэрэ хадаа 6—7 һаратай болоһон үхибүүдые гү, али хүхэнэй һү үгыдэһэн үхибүүе түрүүшынь неделиһээ эхилээд 6—7 һаратай болоторнь эдеэлүүлхын тулада гаргагдадаг байха юм.

Беби-семп белок, өөхэ, һүнэй саахар, крахмал, мүн кальци, фосфор, түмэр, витамин гэхэ мэтын минеральна зүйлэй холисотой байдаг. Зоохэйгөө абхуулһан тоһогүй һүн, шэниисын гурил тэрэнэй бүридэлдэ ороно.

Беби-семп тансахан хүхөөр үхибүүндэ бэшэ, мүн ехэ болоһон хүнүүдтэ, һургуулиин болон һургуулида ороходо хүрэтэрхи наһанай үхибүүдтэ туһатай байдаг юм.

Хүдэлмэриин һүүлээр, газаагуур ябажа ерэһэн хойноо, һургуулиингаа хэшээлэй урда тээ уухада тон туһатай. Тэрэ хадаа хүнэй бэе хүнгэдүүлдэг, һэргэлэн болгодог, бэхижүүлдэг байха. Хүдэлмэридоо гү, али һургуулидаа ошохынгоо урда тээ уухада һайн.

Таарамжатай арга

Эдеэ хоолой магазинай наймаалагша айлнуудай үүдэ орон сасуугаа:

— Захилаартнай тоһо, саахар, капуста, һү асарааб, — гэнэ. Асарһан юумэнэйнгээ түлөөһэ — мүнгыень абаад, ээдтэнь баясхалан хүргөөд гарашана, — гэжэ «**Социалистическая Якутия**» газетэ бэшэнэ.

Черскодо магазинай хүдэлмэрилэгшэд айлнуудай хэһэн захил уридшалан телефоноор абаад, хэрэгтэй юумыень гэртэнь абаашажа үгэхэ шэнэ гурим тогтоогоо.

Энэ тосхон Зүүн-Сибириин далайн хүйтэн эрье дээрэ оршоно. Арад зоной эрилтые хангаха ябадалда «Колымторгбгын» коллективэй анхарал хандуулһандань тэндэхи зон ехэ баяр хүргэнэ.

Холын хойто зүгэйхид иигэжэ наймаа хэхые һайшаана.

Олон үндэгэ, ехэ мяха

— Братскын шубуунай фабрика үнгэрэгшэ жэлдэ тахяа бүхэнһөө 182 үндэгэ абаһан байна,—гэжэ «**Восточно-Сибирская правда**» газетэ бэшэнэ. Үшөө олон үндэгэ абаха арга бии. Жэшээлхэдэ, фабрикын шубуушад А. Иванова, Е. Шаврина гэгшэд нёдондо тахяа бүриһөө 186, В. Богоудинова, М. Сергеева—212, Н. Перетолчина 212 үндэгэ абаһан байгаа.

Табан жэлэй түрүүшын жэл — 1966 ондо фабрикынхид 8 миллион 500 мянган үндэгэ, 1270 центнер мяха абаха гэһэн уялгатай. Тиихэдээ тахяа бүриһөө 181 үндэгэ абаха болоно.

Фабрикынхид үндэгэ хайшан гээд олоор абанаб гэхэдэ, үндэгэлдэг тахяае гэрэлтэй газарта удаан байлгана. Тиихэдэ залуу тахяае зургаан һаратай болоторнь үндэгэлүүлэнгүйгөөр ехэ болгохые оролдоно.

Братска городой ажалшад мүнөө жэл тус фабикаһаа үшөө олон үндэгэ, бүри ехэ мяха абаха байна.

ХОЁР ОНТОХОН

МЭХЭТЭЙ ТАРШАА

Нэгэтэ ногоон таршаа мориин хулганаан хоёр «хэмнай һонор бэ» гэжэ тоосолдобо ха.

— Бил ааб даа,—гэбэ хулганаан.—Миисгэйн һэмээхэнээр маряажа байхада, би дуулажархёод, хоргодошодогби.

— Яагаа һүрхэй юмши.—гэжэ таршаа харюусаба.—Би миисэгэйе унтаандаа дууладагби.

Тэрэ хоёр тоосолдобо, тоосолдобо, теэд юуншье гэжэ зүбшэбэгүй.

— Тиигэбэл туршаябди, хэмнай һайн дууланаб, — гэжэ хулганаан дурадхаба.

— Хайшан гээд туршахамнайб?—гэжэ таршаа асууба.

— Тэрэш бүри бараг: миисгэйн ерэтэр эндээ һуугаад хүлеэебди. Хэмнай түрүүн ерэхыень дууланаб, тэрэмнай һонор гээшэ. Зүбшөөнэ гүш?—гэбэ хулганаан.

— Үгы, зүбшөөнэгүйб,—гэжэ таршаа харюусаба.—Миисгэй ерэншьегүйдөө байжа болохол. Иигэе: гургалдайе гэршэ болгожо урьябди. Удаань толгойгоо шэхэнэйнгээ нюугдатар боохобди. Гургалдайн жэргэхые хэмнай түрүүшээр дууланаб, тэрэ булиһан дээрэ тоологдохо.

Хэлсэһэнээрээ болобо. Гургалдайе урижа асарба, өөһэдөө толгойгоо уябад.

Гургалдайн жэргэмсээр, таршаа хулганаае түлхин байжа, хашхаржа оробо:

— Дууланаб! Дууланаб! Һара яажа туяатанаб гэжэ дууланал!

Хулгана таршаада үнэншэбэгүй.

— Иигэе.—гэбэ хулганаан, — би өөрөө толгойешни боохуу.

Бообо даа. Нюдэниинььшье харагданагүй.

Дахин гургалдай жэргэбэ,—таршаа тэрэ дороо хашхарба:

— Дууланаб! Дууланаб! Наран яажа гарадаг бэ гэжэ дуулана.

Хулганаан гайхашаба: гургалдай нээрээшье наран тухай дуулаал!

Таршаа хулганаанһаа һонор боложо һалаба.

Һүбэлгэн таршаа һанаандаа тэрэнээ шоглон бодожо: «Хулганаае һайн шадабалтайб! Шэхэмни толгойдоо бэшэ, хүлнүүдтээл даа...»

СЭСЭН НУГАҺАН

Нэгэтэ үнэгэндэ нугаһанай мяха эдижэ туршаха дураниинь ехэл хүрэбэ. Теэд яагаад, габшагай зэрлиг нугаһые тиимэ бэлэхэнээр гартаа оруулхабши? Ниидэжэ ябахадань бариха бэшэш, уһанда байхадань хүрэхэ бэшэш.

Үнэгэн үни удаан бодолгодо хатаад, мэхээрээ гартаа оруулха гэжэ шиидэбэ. Нуурай эрьедэ ерээд, нугаһанай тамаржа ябахые харахадаа, үнэгэн ябажа шадахаа болёошол болоод хэбтэшэбэ.

— Сэбэрхэн нугаһахан, ялагар шарахан хамархан, түхэреэхэн нюдэхэн, ядаруу намдаа туһалыш, үри хүүгэдтэм хүргэхэ арга олгыш. Хүлнүүдни хүдэлхэеэ болёол! Иигээд лэ эндээ һалахамни гээшэ гү?—гэхэ мэтээр үнэгэн гоншобо, гэншэбэ.

Нугаһан энээниинь дуулаад, эрьедэ дүтэхэн тамаржа ерэбэ. Зүгөөр нугаһан эрьедэ гаранагүй: үнэгэнэй ямархание ойлгоно ха юм.

— Туһалыш даа, нугаһахан, хайраа бү орхииш. Амиием абараа һааш, наһаараа шамайе мартахагүйб, шинии хамгаалагшашни болохоб.

Нугаһан бодолгото болобо. «Байза, үнэгэнтэй нүхэсөөд үзэхэдэ яаха юм? Тэрэнэй харууһан доро ногоон дээгүүр хүүгэдээрээ дураараа зайжа ябахада муу гээшэ аал! Байза, энэм худалаар хэлэнэ бэшэ аабза — шалгахам».

— Туһалаал һаам, һайн һэн... Би үбшэнүүдые эдэгээжэ шададагби. Жэшээнь, ханууураар... Теэд... үнэгэнүүдээр уулзагдаагүйм харатайл байна. Харуулалши, хайшан гээд ши урдань гүйдэг һэмши «шамда туһалжа шадаха үгыгөө тиихэдэ бодожо үзэхэб»,—гэбэ.

Шубуухан минии мэхэдэ оробо гэжэ һанахадаа, үнэгэн баярлаба, дүрбэн мүсэ дээрээ дураараа дэбхэржэ, гүйжэ эхилбэ.

— Ха-ха-ха, ямар ши бэрхэбши, аргатайбши. Иигээд лэ хүүгэдтээ гүйжэ ошыш!—гэжэ хэлээд, нугаһан саашаа тамаржа ябашаба.

Г-Б. ТОКТОХОЕВ.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО

ХИЛЫН ЦААНАҺАА

Советскэ Союзай үүсхэл һайшаагдаа

НЬЮ-ЙОРК, январиин 26. (ТАСС). Замбуулинай хизаар дайдые шэнжэлхэ, ашаглаха асуудалаар уласхоорондын конференци зарлаха гэһэн Советскэ Союзай үүсхэл үсэгэлдэр ООН-оор һайшаагдаа. Замбуулинай хизаар дайдые амгалан хэрэгтэ ашаглаха зорилготой ООН-ой комитедэй хүдэлмэришэ бүлэг энэ конференциие 1967 ондо, түрүүшын совет хэмэл одоной табигдаһаар 10 жэлэй ойе тэмдэглэн зарлаха гэжэ шиидхэбэ.

Тус конференци хэмэл ододые эрдэм наукын, бодото ажал хэрэгэй аша туһада зорюулха тухай зүбшэн хэлсэхэ юм.

Хүдэлмэришэ бүлэгэй шиидхэбэри байгша оной сентябрь соо ООН-ой Генеральна Ассамблейгээр һайшаагдаха ёһотой.

Японой профсоюзуудай эрилтэ

ТОКИО. (ТАСС). Орон дотор үнэ сэнгэй хүндэрэлгые болюулхаар хэмжээ абаха эрилтэ профсоюзуудай генсоведэй хүтэлбэрилэгшэд Японой правительствын урда табиба.

Премьер-министр Сато ба правительствын бусад гэшүүдтэй профсоюзуудай генсоведэй түрүүлэгшэ Ота гэгшын, мүн профсоюзай энэ ехэ нэгэдэлэй генеральна секретарь Иваи гэгшэдэй уулзаха үедэ иимэ эрилтэ табигдаһан байна.

Профсоюзуудай генсоведэй түлөөлэгшэд шахтануудтахи ажалай усалгүй байлгые хангаха, үйлэдбэри дээрэ авариин болохо үеэр гэмтэһэн шахтёрнуудай бүлэнэртэ тэдхэмжэ үгэхэ эрилтэнүүдые табяа.

Сэрэгүүд тэхэрюулэгдэжэ эхилээ

ДЕЛИ. (ТАСС). Индиин сэрэгүүд үнгэрэгшэ жэлэй сентябрьда Пакистантай дайн байлдаагаа зогсооһоной һүүлээр эзэлжэ байһан газарнуудһаа январиин 25-да тэхэрюулэгдэжэ эхилээ гэжэ Индиин оборонын министерствын түлөөлэгшэ мэдүүлбэ.

Сэрэгүүдые тэхэрюулгэ Пакистанай армиин командалагшын, Индиин армиин штабай начальнигай хоорондо Ташкентын Декларацитай зохилдуулан хэлсэгдэһэн үндэһөөр бэелүүлэгдэжэ байна.

Энэрхы ябуулга

ХАНОЙ, январиин 26. (ТАСС). Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна фронтын (НФО) байгуулагдаһаар табан жэлэй ойтой, литын ёһоор тэмдэглэгдэдэг шэнэ жэлтэй дашарамдуулан, Чунгбо гэдэг түбэй областиин НФО-гой комитет нёдондо жэл плендэ абтаһан, Урда Вьетнамай хархис армиин 15 офицерые сүлөөлбэ. Тэдэнэй дунда 51-дэхи полкын батальоной командир капитан Нгуен Ван Нгок, тусхай сэрэгэй лагерьнуудай хоёр комендант бии.

Да-Нангые миномёдоор буудаа

ЛОНДОН. (ТАСС). Урда Вьетнамые сүлөөлхэ армиин сэрэгшэд январиин 25-най һүни Да-Нангдахи американска сэрэгэй баазые, Да-Нангһаа зүүгээр хоёр милиин газарта байдаг тосхондохи аэродромые миномёдоор буудаа.

Хохидол гү, али гэмтэл тухай мэдээн мүнөөдөө үгы байна гэжэ Рейтер агентствын корреспондент Да-Нангһаа мэдээсэбэ.

Миномёдой һомонууд авиабазадахи бензин хадагалдаг райондо, Марбл-Маунтинда байдаг далайн десантын инженерна сэрэгүүдэй казарма дээрэ буугаа. Тэндэнь США-гай далайн ябаган сэрэгэй ба далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй зүүгаад вертолёт байдаг юм гэжэ тэрэ корреспондент тэмдэглэнэ.

Патриодууд добтолно

ЛОНДОН, январиин 26. (ТАСС). Сүлөөлэлгын армиин сэрэгшэд Сайгонһоо баруун-хойшоо 110 милиин газарта Вит-хань хотодохи (Тыонг-Тхием провинци) хархис сэрэгүүдэй байрые үсэгэлдэр миномёдоор буудаа. Партизануудай хэдэн минэ сэрэгэй ашаанай машинануудай сугларһан газарта буужа, тэдэнэй заримыень зада бута сохёо.

Американска түримхэйшүүлэй гэмтэл хоролто

ХАНОЙ, январиин 26. (ТАСС). Кучиин районһоо хойгуурхи (Зиадинь провинци) сүлөөлэгдэһэн нютагай зургаан тосхониие мүрдэхэ даабаритай американска түримхэйшүүл январиин 8-һаа 19 хүрэтэрхи үе соо 1.076 хүнөө алуулаа. Американска 213 солдат шархатаһан байна.

Сайгон-Зиадиниин сэрэгэй секторто добтолһон сүлөөлэлгын армиин хүсэнүүдэй коммюнике соо тиигэжэ хэлэгдэнэ. Дээрэ дурсагдаһан хэһээлгэ мүрдэлгэдэ американска 8 мянган солдат, дахуул оронуудай зэбсэглэмэл хүлһэншэд хабаадаа.

Сүлөөлэлгын армиин нютагуудтахи хүсэнүүд ба хүн зон дайсанай урдаһаа эсэргүүсэн тулалдажа, тэдэнэй 29 самолёт унагаагаа, сэрэгэй 48 автомашина, хэдэн ехэ буу үгы хээ. Американска хэдэ хэдэн солдадууд плендэ абтаһан, олон буу зэбсэг, ехэ һомо хэрэгсэл буляагдан эзэлэгдэһэн байна.

Орон нютагтаа бусаба

ПХЕНЬЯН, январиин 26. (ТАСС). Корейн бүлэг граждaнинууд Чхончжин портдо Японһоо бусажа ерэбэ.

Зургаан жэлэй турша соо барянда байһан Корейн 90 мянган гражданинууд Корейнгээ Арадай-Демократическа Республикада бусажа ерээ.

Правительствын ябуулгые буруушаана

ЛОНДОН. (ТАСС). Англиин парламент рождествогой амаралтын дүүрэхэдэ дахинаа сугларба. Общинануудай палатадахи политическэ тэмсэлэй һүжэрхээ байһан тухайда Лондоной шэнжэлэгшэд нэгэн һаналтайгаар багсаан мэдүүлнэ. Лейборис ба консервативна партинууд хубилалтануудые хээ: түрүүшынхинь—правительстводаа, нүтөөдэнь—«далдын кабинедтэ» хээ.

Консерваторнууд правительствада эсэргүү түрүүшын сохилто хэбэ. Эдэнэр правительствада этигэхэгүй гэһэн резолюци общинануудай палатын үзэмжэдэ табяа.

ҮГЭСӨӨ ХЭБЭ

ЛУСАКА. (ТАСС). Солсбериһээ абтаһан мэдээнүүдһээ харахада, энэ ороной ахамад судья Хью Бидл Лондонһоо Урда Родезиин ниислэлдэ бусажа ерэбэ.

Урда Родезиин байдал тухай асуудалаар Англиин премьер-министр Вильсонтэй хэһэн хэлсээнүүд тухайдаа хэлэхэ зуураа, «ашатай туһатай хөөрэлдөөн болоо» гэжэ Бидл мэдүүлбэ. Гэхэ зуура, эдэ хөөрэлдөөнүүдэйнгээ удха шэнжэ ба үрэ дүнгүүд тухай мэдээсэхэеэ арсаа.

Англида энэ судьягай ерэлгые Вильсонэй правительствын ба Смитдэй хархис засагай хоорондо үгэсэлгэ хэхэ харилсаан гэжэ Англиин хэблэл сэгнэнэ.

Сагаан байшанда зүблөөн болоо

ВАШИНГТОН, январиин 26. ТАСС-ай корреспондент В. Вашедченко иигэжэ дамжуулба: үсэгэлдэр Сагаан байшанда шухала зүблөөн болоо. Президент Джонсон конгресстэхи демократическа, республиканска партинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй тон нюусаар уулзаа. Энэ зүблөөндэнь гүрэнэй секретарь Раск, оборонын министр Макнамара, штабуудай начальнигуудай комитедэй түрүүлэгшэ генерал Уилер, ЦРУ-гай директор Рейборн, түрэнэй секретариин орлогшо Болл, национальна аюулгүй байдалай талаар президентын тусхай туһалагша М. Банди, онсо даалгабаринуудые дүүргэдэг элшэн түлөөлэгшэ, президентын даалгабаряар һаяхан Европоор, Азяар ябаад буцаһан Гарриман, Сайгондо Америкын элшэн түлөөлэгшэ байһан, мүнөө Вьетнамай асуудалаар президентын консультант болоһон генерал Тейлор гэгшэд байлсаа.

Шухала шиидхэбэринүүдэй гаргагдахын урда тээ иимэ хүнүүдһээ бүридэһэн зүблөөнүүд Сагаан байшанда зарлагдадаг гуримтай. Зүблөөндэ ямар хүнүүдэй хабаадаһанһаа тухайлхада, Вьетнамда хабаатай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ ха.

Баруун Германиин засагаархидай хуули буса ябуулганууд

БЕРЛИН, январиин 26. (ТАСС). «Нейес Дейчланд» гэжэ газетэ ГДР-эй транспортын министерствын мэдээсэл мүнөөдэр тунхаглаа. Тэрээн доторнь иигэжэ хэлэгдэнэ: январиин 24-нэй үдэшэ орой Баруун Берлинэй полициин 150 гаран сагдаанар Штеглицэй вокзалай территориие хуули бусаар эзэлжэ, албанай байранууд худар ороод, техникын хүдэлмэридэ һаад тойбо татаа. ГДР-эй мэдэлдэ байдаг түмэр харгын албахаагшадые полициин машинануудта хүсөөр һуулгажа, вокзалай албанай байрануудта абаашаа. Ондоо хүнүүд тэндэхи техническэ түхеэрэлгэнүүдые задалһан, электрын утаһа шэжэм таһара отолһон, дохёо үгэдэг оньһонуудые һандааһан, мүн техническэ оньһон түхеэрэлгэнүүдые задалан хубилгаһан байна.

Энээнтэй дашарамдуулан, ГДР-эй транспортын министрэй нэгэдэхи орлогшо Гельмут Шольц Баруун Берлинэй сенадта эрид буруушаал мэдүүлээд, энэ болоһон хэрэгэй хойшолонгой түлөө бүхы харюусалгые даaxa байһыень һануулба.

Тэмсэл дахяад һэргээгдээ

ХАНОЙ, январиин 26. (ТАСС). Национальна сүлөөрэлгын фронтын зэбсэгтэ хүсэнүүд январиин 1-һээ 20 хүрэтэр дайсанай 2.000 шахуу солдадые усадхаа, 45 самолёдые буудажа унагаагаа, гэмтээгээ.

Литын ёһоор шэнэ жэлые һайндэрлэлгэтэй дашарамдуулан, дүрбэн үдэрэй турша соо забһарлалгын болоһоной һүүлээр добтолгонуудые дахяад һэргээхэ гэжэ НФО-гой зэбсэгтэ хүсэнүүд үсэгэлдэр шиидхээ. Энээн тухай «Освобождение» гэжэ агентство мэдээсэнэ.

Пастор Джон Пеллинг удэртөө Лондондохи һүмэнүүдэй нэгэн соо шажанай ном уншаад, удэшэндөө «искусство» эрхилдэг юм ха. Хэмһээ хэтэрһэн модернистнүүдһээ үлүү гаранаб гэжэ баталан хэлэдэг. 27 наһатай һамганайнгаа «дүрэ зурагые» энэ һая «элирһэн» уран зураашын зуража дүүргэхэ үедэнь, тэрээниие Кейстон агентствын корреспондент буулгаһан байна.

Кейстоной—ТАСС-ай фото.

ВОЛЕЙБОЛИСТНУУДАЙ МҮРЫСӨӨН

«Спартак» гэжэ һайн дуранай спортивна бүлгэмэй спортын зал соо физкультурын коллективүүдэй командануул хоорондо волейболоор бүлгэмэй түрүү һуури эзэлэлгын үбэлэй мүрысөөн һаридһаа үлүүтэй саг соо үргэлжэлһэн байна. Мүрысөөндэ хабаадалсаһан командануул хоёр бүлэг болон хоорондоо туласалдаа.

Эрэшүүлэй командануул соонһоо «Геолог», «Вымпел», «Автомобилист», «Авиатр» коллективүүдэй волейболистнууд финалда гараа. Тиигэжэ эдэ командануудай али нэгэниинь илажа, түрүү һууриида гарахын түлөө тэмсээ. «Геолог» бүлгэмэй команда нэгэшье шүүгдэнгүй, бултыень илажа гараа. Хоёрдохи һуурида «Автомобилистын» команда, гурбалахи һуурида «Вымпел» команда гараһан байна.

Эхэнэрнүүдэй командануудай дундаһаа финалда «Связист», «Геолог», «Медик», республиканска больницын волейболистнар гараһан байгаа. «Связистын» команда нёдондоной чемпион байһан «Геологой» волейболистнуудые 2:0 тоотойгоор илажа, 1-дэхи һуури эзэлээ. Нүгөөдэнь 2-дохи һуурида гараа. Гурбадахи һуури «Медик» командын спортсменүүд эзэлһэн байна.

Ниитэ командна тоогоороо «Геолог» командын эрэшүүл болон эхэнэрнүүдэй командануул түрүү һуури эзэлһэн байха юм. Хоёрдохи һуурида «Автомобилист», гурбадахи һуурида «Связист» командануул гаранхай. Түрүү һуури эзэлһэн командада дамжуулгын кубок барюулагдаа.

В. КОНДАКОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Хониншон, шинии халуун хаһа орoo!» гэһэн түрүү бэшэг. «КПСС-эй XXIII съездые угтуулан» гэһэн рубрика доро информацинууд толилогдоно. ТАСС-ай материалнууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Ажахы эрхилхэ һургуули». «Түхэриг бүхэн ашагтайгаар хэрэглэгдэхэ ёһотой» гэһэн Г. Раднаевай корреспонденци. Б. Базаровай «Барилга гээшэ проектһээ эхилдэг юм» гэһэн материал. «Профсоюзай суглаанһаа» гэһэн рубрика доро П. Бурмакинай «Олон тарбаган нобшодоо хүрэхэгүй» гэһэн корреспонденци. «Ехэшье, багашье һаань арьбалхал хэрэгтэй» гэһэн рубрика доро материалнууд.

Гурбадахи хуудаһанда: «Зориһондоо хүрэхөөр ажаллаха» —республикын ой модоной промышленностиин мастернуудай зүблөөн тухай материал. Хилын саанаһаа мэдээсэл. АПН-эй материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Түрэл хотымнай түүхэһээ» гэһэн рубрика доро В. Хмелевой «Город дээрэ мандаһан улаан туг» гэһэн корреспонденци. Нютаг нютагай һонин. Соносхолнууд.

Редакторай орлогшо
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40-49, идеологический—24-74, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, информации—34-05 и переводов—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н03382. Зак. № 49.